

Uspešno podjetje evropskega formata: Videm

(NIK - foto: Črt Čargo)

Dolga leta je bila TCP Djuro Salaj, sedaj pa je registrirana kot družbeno podjetje Videm — celuloza, papir in papirni izdelki Krško, čigar ime je še vedno prisotno v zavesti svetovnih partnerjev. Sicer pa je letos minilo 50 let, odkar je industrialec Bonač na Vidmu ustanovil Tovarno celuloze, ki se je postopoma razvila v podjetje evropskega formata. Še bolj pomembno je spoznanje, da se v doma-

čem okolju le malokatera stvar ne začne in ne konča pri Vidmu, zato je bil seveda tudi njegov zlati jubilej skozi proslave nujno navzoč tudi v Krškem. Slavnostne seje delavskega sveta podjetja Videm v počastitev 50-letnice obstoja tovarne celuloze (30. septembra 1989) so se kot gostje med številnimi ostalimi udeležili: predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan, predsednik slovenske mladine

Jože Školjč, predsednik zbora združenega dela slovenske skupščine Valentin Dvojmoč, predsednik slovenske gospodarske zbornice Marko Bulc, komandant korpusa vojnega letalstva Živan Mirčetič in predsednik krške občinske skupščine Zoran Šoln. O preteklih 50 letih in razvojnih načrtih Vidma je spregovoril njegov prvi mož, predsednik poslovnega odbora Silvo Gorenc.

Iz govora Silva Gorenc

Jubileji usmerjajo naš pogled tudi v prihodnost. Dobro je, da vemo, kaj moramo storiti, kje so naše možnosti in kako udejaniti te cilje. Naloge smo strnili v globalni projekt, ki se simbolično imenuje Videm '92. Že ime projekta nam pove, da se želimo v naslednjih letih usposobiti po svoji tržni, poslovni in proizvodni filozofiji v sodobno evropsko podjetje. V ta namen moramo posodobiti naše proizvodne naprave in tako preseči večletno tehnološko zaostalost in tehnično zastarelost nekaterih proizvodnih naprav. Šli bomo v sistem skupnih vlaganj, mešanih podjetij in delničarstvo. Računamo, da bo treba v naslednjem desetletju v posodobitev in razvoj vložiti kakih 100-150 milijonov dolarjev.

Intenzivno moramo spremljati tržne razmere doma in po svetu in se hitro prilagajati potrebam tržišča s tem, da izkoristimo prednosti integriranega podjetja, osvajamo nove proizvode v višjih kvalitativnih in cenovnih razredih. Z nadaljnjim razvijanjem kooperacije in drugih vrst sodelovanja z domačimi in tujimi podjetji bomo hitreje sledili potrebam tehnološkega razvoja. Zato bomo ustanavljali vrsto mešanih podjetij doma in v tujini.

Za dosego teh ciljev že izvajamo preobrazbo podjetja. Namesto tozdov bomo imeli tovarne kot produkcijske centre in trgovske enote kot profitne centre.

Izredno pomembno je izobraževanje kadrov. Brez znanja teh nalog ne bi mogli opraviti.

Ob dokaj solidnem strokovnem znanju, ki ga naš kolektiv poseduje, imamo trenutno preko 500 študentov, od tega 125 na visokih šolah. Na posebnih strokovnih tečajih in seminarjih doma in v tujini pa se izobražuje preko 200 sodelavcev. Za hitrejši tehnološki razvoj je pomembno naše sodelovanje z znanstvenimi institucijami. S preko 30 institucijami doma in po svetu stalno sodelujemo.

Izgrajujemo nov sistem nagrajevanja, ki bo neposredno povezan z doseženimi rezultati posameznika in kolektiva. Sedanji osebni dohodki znašajo povprečno preko 700 DEM na zaposlenega.

Zavedamo se, da pomeni približevanje evropski produktivnosti in gospodarski učinkovitosti tudi približevanje evropskemu standardu naših delavcev. Če tega ne bomo dosegli, potem dolgoročno socialistična družbena ureditev nima zgodovinskega opravičila. Želimo dokazati, da smo tudi ta cilj sposobni doseči.

(Iz govora Silva Gorenc na proslavi 50-letnice podjetja Videm, 30.9.1989)

Z vsem dolžnim spoštovanjem moramo izreči priznanje generacijam naših sodelavcev vseh poklicev, ki so s svojim znanjem in delom ustvarili to podjetje. V teh desetletjih je v kolektivu zrasla cela plejada odličnih strokovnjakov -inženirjev, tehnikov, ekonomistov, mojstrov, visoko kvalificiranih in kvalificiranih delavcev — celulozarjev, papirničarjev, vzdrževalcev, energetikov in vseh drugih. Brez njihovega znanja in požrtvovalnega dela, brez ljubezni do fabrike ne bi dosegli tega, kar imamo. Posebno smo hvaležni prvi generaciji delavcev te tovarne — danes so večinoma že v pokoju, nekaterih pa, žal, ni več med nami — ki so v izredno težavnih pogojih storili največ za razvoj svojega podjetja, izrednega pomena je bila vloga vodilnih kadrov te tovarne, direktorjev in njihovih sodelavcev, ki so znali ob pravem času izkoristiti razvojne možnosti. Ob tej priložnosti je potrebno ugotoviti, da ta tovarna v svojem razvoju ni delala investicijskih napak. Nimamo zgrešenih investicij in celoten razvoj ima neko logično tehnološko zaporedje in usklajenost.

(Iz govora Silva Gorenca na proslavi ob 50-letnici podjetja Videm, 30.9.1989)

Iz govora Milana Kučana

Spoštovane tovarišice in tovariši Tovarne celuloze in papirja Dju-ro Salaj ali, kot sem slišal, od včeraj naprej podjetja Videm!

Najprej, se mi zdi, sem vam dolžan dve stvari: ne samo zato, ker to zahteva lepa navada, ampak tudi, ker si to sam želim — čestitati vam za praznik, za ogromno delo nešteti stotin rok mnogih generacij, ki so ustvarjale tovarno več kot 50 let, dobrega pol stoletja; in moram se zahvaliti za priznanje, ki sem ga pravkar dobil.

Razmišljal sem, s čim pravzaprav sem zaslužil to priznanje. Razumem ga kot simbolno dejanje — kot priznanje organizaciji, ki ji pripadam, kot priznanje Zvezi komunistov, organizaciji nas, slovenskih komunistov, za vse tisto, za kar se danes zavzemamo.

Zavzemamo pa se, kot vam je dobro znano:

- za boljše in humanejše pogoje dela in življenja ljudi, za evropsko kakovost teh pogojev,
- za možnosti, da človek živi predvsem od lastnega dela in ustvarjalnosti,
- za možnosti, da človek sam upravlja z delom in kapitalom — torej za več samoupravljanja,
- za uveljavljanje in varovanje človekovega dostojanstva in njegovih pravic,
- za tekmovalnost dela, ustvarjalnosti, poslovnosti in idej,
- za človeku prijetno okolje,

Na jubilejni proslavi je podjetje Videm podarilo Milanu Kučanu spominski znak, izročil pa mu ga je sekretar tovarniške konference ZK Anton Janc. (NiK — foto: Cri Cargo)

— za jugoslovansko federacijo kot demokratično prostovoljno skupnost enakopravnih narodov, ki bo prijazna vsem svobodoljubnim ljudem, narodom in narodnostim, ki bo odprta v Evropo in svet sposobna sprejemati izzive sodobnih civilizacijskih tokov,

— za več socializma...

Da je ta pot mogoča in stvarna, dokazuje med drugim tudi praksa vaše tovarne. Ta tovarna je — ne glede na kritične premisleke tovariša Silva Gorenca, vašega direktorja -sodobna in sodobno organizirana in vodena, tehnološko za naše razmere na visoki ravni, z visoko razvitimi in kvalificiranimi kadri. Je gospodarsko uspešna, z jasno razvojno in poslovno perspektivo, ljudem prijazna, obrnjena v Jugoslavijo in svet.

Delati v podjetju Videm danes nekaj pomeni. Tu, v Vidmu, in v Titovem Drvarju so našli kruh in perspektivo delovni ljudje vseh naših narodov in narodnosti. To je rezultat velikega števila marljivih rok, predvsem pa pameti njihovih glav. Veliko teh glav v tej tovarni, tistih najodgovornejših in najustvarjalnejših iz mnogih generacij, ki so delale v njej, pripada ljudem, ki so s ponosom člani naše organizacije...

Ob 50-letnici podjetja Videm:

Iz govora Boža Cizlja, predsednika delavskega sveta Vidma, ob zlatem jubileju podjetja:

Naši razvojni načrti so se izkazali za pravilne in sedanji investicijski posegi, ki v podjetju potekajo, so naš dolg do tega prostora, v katerem živimo. Zasnova današnjih načrtov in investicijskih vlaganj je v pretežni meri usmerjena v izboljšanje ekoloških razmer, za bolj zdravo življenje.

Podjetje Videm razpolaga danes s kadri, ki so sposobni tudi v teh časih prilagoditi poslovno novim ekonomskim razmeram. Naš cilj je napraviti podjetje Videm tržno, uspešno, sposobno, da se enakovredno vključi v konkurenco na evropskem in svetovnem trgu.

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

NAŠ GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE: Izdaja: Indok center skupščine občine Krško — Naklada: 2500 izvodov — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, Telefon: (0608) 31-768 — Grafična priprava DIC, tozđ Grafika, Novo mesto — Tisk: Tiskarna Novo mesto — Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informacije št.: 421-1/72 z dne 5.marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi besedili podpisani.

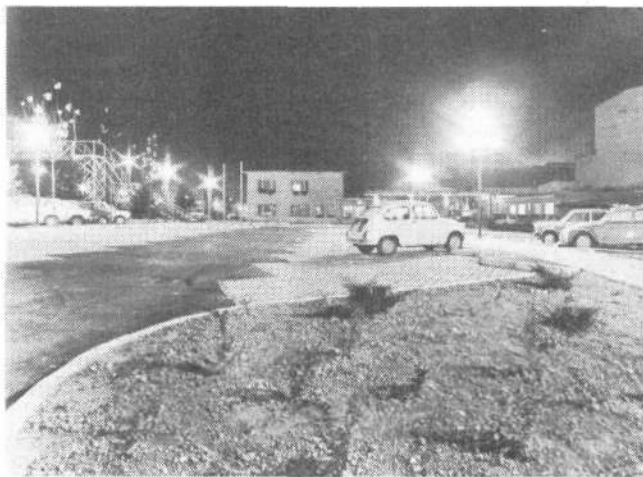
Zavedamo se, da so naloge, ki smo si jih zastavili, izredno zahtevne in odgovorne. Zavedamo pa se tudi, da smo lahko le s trdim delom in svojim znanjem kos zastavljenim ciljem, ki so edina garancija za boljši jutri vseh nas in temelj napredka za generacije, ki prihajajo...

Ta trenutek pa je tudi prilika in naša dolžnost, da se zahvalimo vsem generacijam delavcev v tem podjetju, še zlasti pa tistim, ki so bili nosilci napredka, za njihovo delo v teh naših 50 letih — temelj vsega, kar načrtujemo v prihodnosti.

Prav tako cenimo razumevanje občanov, ki pogosto čutijo posledice še ne urejenih ekoloških problemov. Verjemite nam, da je pomemben del naših prizadevanj naperjen v odpravo tovrstnih težav, saj sleherni čuti omajano ravnotežje v naravi...

Novo parkirišče pred vhomom v Videm je tudi jubilejno darilo. Prostor pred tovarno bo moral v podjetniških časih, ki prihajajo, opozarjati na urejenost tovarne kot celote, da bodo kupčije lažje in dobičkonosne. (NiK — foto: Črt Čargo)

Ob 50-letnici podjetja Videm:

Predsednik delavskega sveta Božo Cizelj izroča spominsko darilo enemu od veteranov. (Foto: Črt Čargo)

Jože Školč, predsednik republiške konference ZSMS, kot gost na proslavi Vidmovega zlatega jubileja. (Foto: Črt Čargo)

Pihalni orkester Vidma je ob jubileju priredil paradni koncert pred praznikom in tudi prazničnega dne so njegovi zvoki poživili dogajanje. (NiK — foto: Črt Čargo)

Generalmajor Živan Mirčetič je predsedniku poslovnega odbora Vidma izročil srebrno plaketo vojnega letalstva in protizračne obrambe, in sicer za njegov pomemben delež k razvoju sodelovanja med Vidmom in enotami tega dela JLA. Delovni kolektiv pa je že ob lanskem dnevu JLA prejel zlato plaketo za tovrstno zgledno sodelovanje. (NiK — foto: Črt Čargo)

Na trgu pred krškimi delavskim domom je potekal drugi del praznovanja Vidmova jubileja, ki ga je začel predsednik delavskega sveta podjetja Božo Cizelj, nato pa so sledile ure vedrega razpoloženja ob glasbi ter dobri kapljici in jedilih. Sredi množice je izbral omizje tudi Milan Kučan z mnogimi drugimi gosti in gostitelji. Posnetek je nastal še pred začetkom javnega dela praznovanja, ko je za razpoloženje skrbel pihalni orkester Vidma. (NiK — foto: Črt Čargo)

Dobitniki plaket ob jubileju podjetja Videm

Ob letošnjem jubileju so delavci posameznih temeljnih organizacij izbrali svoje najboljše sodelavce in predlagali, da se jim za njihovo vzorno in nesebično delo podeli najvišje priznanje tovarne — **PLAKETA DELOVNE ORGANIZACIJE**. Plakete so bile podeljene na sejah delavskih svetov

temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb. Na svečani seji delavskega sveta podjetja pa so imena dobitnikov prebrali. Dobitniki so:

— v **Proizvodnji celuloze**: Peter Bogovič, Franc Molan, Mirko Nikolič, Vid Jamnik, Janez Rožman, Anton Polšak, Milan Smolič, Štefan Marič, Janez Bizjak, Vinko Imperl, Karel Zupan, Mihael Omerzu, Mihael Bučar, Igor Gelb, Mojca Arnšek, Vlado Brenko, Jože Šterk, Rafko Jurečič, Rafko Hovelja, Marjan Povhe, Boris Matjašič, Franc Unetič, Jože Vizler;

— v **Proizvodnji papirja**: Slavko Ledinek, Stane Malus, Stane Planinc, Jože Tomažin II., Ivan Planinc II., Jože Ferlan, Friderik Molan, Niko Mešiček, Jože Tomažin I., Jože Škoberne, Amalija Šterk, Vera Cerjak, Tončka Brudar, Marija Mlakar, Rajko Germšek, Jože Kerin I., Marjan Gerjevič, Marjan Molan, Anica Jelen;

— v **Energetiki**: Franc Planinc, Dragoja Sukunda;

— v **Proizvodnji lesa**: Drago Cigar, Jože Balas, Stanko Reberšak, Franc Beribak, Drago Kranjc;

— v **Vzdrževanju**: Anton Koritnik, Vinko Kranjčević, Ivan Abram, Franc Zmazek, Ivan Krznarič, Rudi Pajtler;

— v **Transportu**: Franc Poček, Ivan Vidmar, Alfonz Urbanč, Oto Živoder, Ludvik Sikošek, Franc Božič;

— v **Komerciali**: Brigita Godler, Zofka Arh, Leopold Žvegljč, Stanka Molan, Ida Zupančič, Alojz Vrhovšek, Slavko Krošelj, Rafko Arnšek, Zoran Bogovič, Marija Kolenc, Jože Resnik, Antonija Cvetko-Pavliha, Cvetka Puntar, Ivan Žarn, Jože Petan;

— v **Papirkonfekciji**: Anton Koritnik, Marija Baškovič, Franc Božič, Franc Bračun, Mira Capl;

— v **TES-u**: Brigita Založnik, Zvone Šostar, Blaž Sotošek;

— v **Delovni skupnosti skupnih služb**: Krista Kavčič, Anica Omerzel, Ksenija Bauer, Štefka Kužnik, Ivan Kozole.

Ob 50-letnici so se v Vidmu spomnili zaslužnih soustvarjalcev

Ob jubileju so se v podjetju Videm spomnili mnogih, ki so v minulem polstoletju ustvarjali in vodili tovarno, ter tistih, ki so nosili najvišje samoupravne funkcije v njej. Spominska darila — vaze z vgraviranim simbolom — so na slavnostni seji dobili:

Ernest Švajger, ki je bil v času priprave na izgradnjo tovarne občinski tajnik na Vidmu in je s svojim prizadevanjem prispeval, da je bila tovarna zgrajena prav v tem kraju;

Marica Pehani, hčerka ustanovitelja tovarne, Franca Bonača;

Evgen Strmečki, delegat (rang direktorja) od maja 1945 do januarja 1946;

Dušan Stupar, delegat v letu 1946;

Stane Marcijan, direktor v letih 1946 in 1947;

Janez Rošker, direktor od 1971 do 1981;

Drago Romič, ki je bil predsednikčasnega poslovnega odbora temeljne organizacije Papir Titov Drvar;

Franc Berlič, vodilni tehnik v tovarni takoj po vojni;

Božo Iglič, vodilni tehnik v letih 1946 in 1947;

Jože Kolšek, tehnični direktor v letu 1951 in predsednik upravnega odbora 1050-1952;

Vladimir Šega, tehnični direktor od 1951 do 1965;

Anton Molan, prvi predsednik delavskega sveta in predsednik upravnega odbora 1959 ter predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov: Darko Mižigoj, Marjan Štajner, Marjan Špan, Miha Haler, Ivan Štriftof, Edo Komočar, Zdenko Picelj, Dušan Košir, Vinko Šušteršič, Anton Škafar, Jože Habinc, Stane Pevec, Rajko Livio, Zoran Dular, Jože Molan III., Franc Pavlič, Edi Špiler, Jože Kuplenik, Ivanka Petan in Anton Arnšek.

Vidmu red dela z rdečo zastavo in zlata plaketa občine Krško

Predsednik SO Krško Zoran Šoln je na jubilejni proslavi v imenu Predsedstva SFRJ izročil podjetju Videm visoko državno odlikovanje — red dela z rdečo zastavo »za posebne zasluge in dosežene uspehe pri delu, pomembnem za gospodarski napredek države« ter visoko priznanje — zlato plaketo občine Krško. Med posamezniki je dobil najvišje državno odlikovanje Zdenko Picelj iz Proizvodnje celuloze, in sicer red republike z bronastim vencem, »za zasluge pri javnem delovanju, pomembnem za splošni napredek države«.

Za zasluge in uspehe pri delu, pomembne za socialistično graditev države, sta prejela red zaslug za narod s srebrno zvezdo Jože Raušl in Edvard Špiler.

Za zasluge in uspehe pri delu, pomembne za napredek države, so prejeli red dela s srebrnim vencem: Magdalena Bajc, Karl Božič, Tomislav Damjanovič, Anton Grozina, Marija Komočar, Pavel Molan, Ivan Ogorevc, Ivana Petan, Ivan Ribič in Franc Vakselj.

Za prizadevnost in izjemne uspehe pri delu so prejeli medaljo dela: Jože Kerin, Jože Kodrič, Franc Resnik, Alojz Starc in Marjan Žvar.

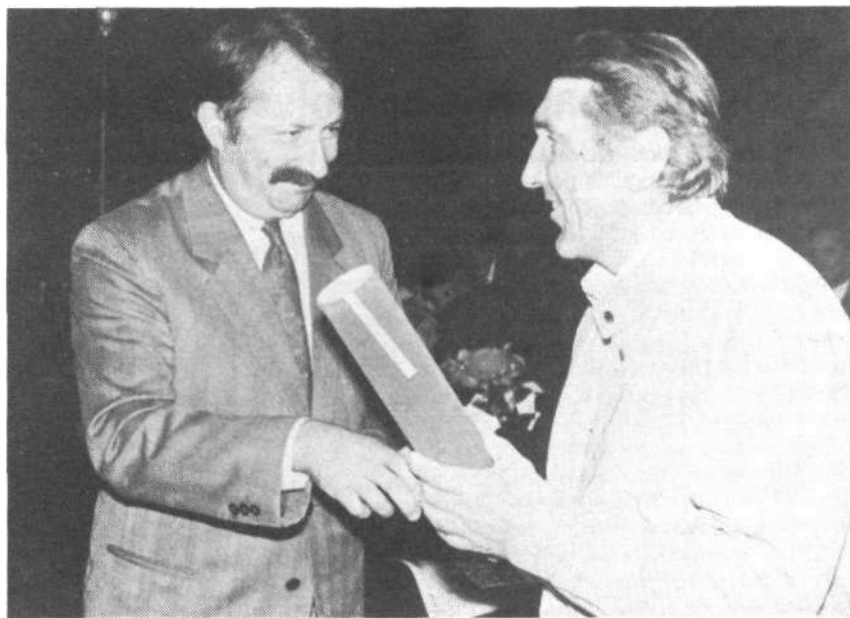
Ob 50-letnici podjetja Videm:

V kotlu za lubje je zagorelo. Naložba, ki bo veliko pomenila v ekološkem smislu, je svojevrstno jubilejno darilo ob Vidmovi 50-letnici. Odvečno lubje na lesnem prostoru ne bo več delalo nepotrebnih preglavic, kam z njim, pa še korist bo prinašalo v obliki tehnološke in ogrevalne pare. Po izgoretju bodo za lubjem ostajale le manjše količine pepela, ki ga bo celo možno koristno izrabiti za gnojilo. (NiK — foto: Črt Čargo)

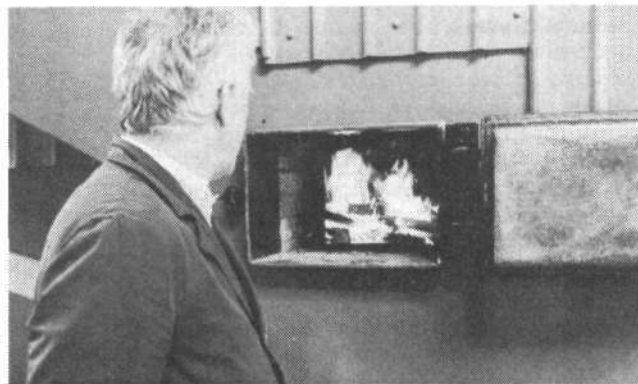

29. septembra letos je podjetje Videm s švedsko firmo Sunds — Rauma podpisalo pogodbo o dobavi tujega dela opreme za novo zahtevno naložbo »belilnica celuloze 3«, s katero bodo nadomestili tehnološko zastarelo

belilnico 1 ter hkrati bistveno povečali proizvodne zmogljivosti in kakovost. Belilni postopek bo tudi glede varstva okolja predstavljal pomemben korak na bolje. (NiK — foto: Črt Čargo)

Ivan Ribič iz Proizvodnje celuloze je bil ob Vidmovem zlatem jubileju med dobitniki državnih odlikovanj. (NiK -foto: Črt Čargo)

Silvo Gorenc

Skupno za srečen jutri

Večji del kolektiva živi v Krškem, Posavju v Sloveniji, drugi del v Titovem Drvarju v Bosni in Hercegovini. Poslovno smo nabavno in prodajno povezani s podjetji iz vseh socialističnih republik in avtonomnih pokrajin in s preko 100 podjetji širom sveta.

V našem kolektivu so poleg Slovencev zaposleni pripadniki vseh narodov in skoraj vseh narodnosti v Jugoslaviji. Ne poznamo nikakršnih nacionalnih sporov in povezani smo s celotnim jugoslovanskim gospodarskim prostorom. Želimo pošteno sodelovati z vsemi, vsem ponujamo roko prijateljstva in spoštovanja. Naša iskrena želja je, da vsi skupaj ustvarimo srečnejši jutri v moderni, po meri človeka delujoči skupni federativni državi, kjer bo vsak narod in vsaka narodnost, s tem pa tudi vsak delavec živel svobodno, enakopravno in ustvarjal zase in za druge materialne pogoje za življenje in svobodno delovanje.

Zato podpiramo vse spremembe v našem političnem in gospodarskem sistemu. Prav zaradi tega, ker želimo trajno živeti skupaj z drugimi narodi in narodnostmi v skupni domovini enakopravno in svobodno, podpiramo tudi nedavno sprejete ustavne spremembe. Z njimi ustvarjamo pogoje za uresničitev ciljev gospodarske in politične reforme.

Ustavimo z nacionalistične gonje, netenje sovražstva, nezaupanje in sumničenja, blatenje ugleda narodov in posameznikov. Razvijajmo namesto tega sodelovanje, zaupanje in spoštovanje. Kakšna tragika je, da se danes zbirajo delovni kolektivi z namenom, da izpričujejo sovraštvo do drugih, namesto da se bi se dogovarjali, kako bi skupno zmogli priti iz težke ekonomske in politične krize. Delavci podjetja Videm si bomo prizadevali storiti vse, kar je v naših zmožnostih, da z lastnimi dejanji vplivamo na boljše medsebojne, medrepubliške in mednacionalne odnose. Zavedamo se, da brez takih prizadevanj nimamo »šans« za prihodnost.

(Iz govora Silva Gorenc na proslavi ob 50-letnici podjetja Videm, 30.9.1989)

Ponovitev papirniške kolesarske magistrale Krško-T.Drvar

Krški kolesarji rekreativci se skozi vse leto udeležujejo raznih športnih prireditev, največ seveda kolesarskih. Najbolj vneti pristaši rekreacije so že zaključili akcijo »Brazde vzdržljivosti« RTV Ljubljana, bolj znane pod nazivom »Kaveljc -korenina«. V tej akciji je bilo potrebno opraviti, seveda vse v predpisnem času, naslednje discipline: kolesarski maraton (150 km), tek na 21 km, smučarski tek na 42 km, plavanje na 2 km in celodnevno planinsko turo. Ni od muh, kajne?!

Glavnina kolesarjev rekreativcev prihaja iz naše papirnice Videm. Ravno ti so se namenili v počastitev 50-letnice svoje DO ponoviti papirniško kolesarsko magistralo Krško-T.Drvar v dolžini okoli 300 km. Prvič so to dolgo pot izpeljali septembra 1987 na pobudo Romana Blatnika iz tozda Vzdrževanje. Ta je bil tudi sedaj vodja odprave. Igor Rudi, Marjan in Miran, med njimi seveda tudi triatlonca Dušan in Roman, so najprej načrtovali pot v Drvar in nazaj. Zaradi nepričakovanih novih delovnih obveznosti posameznikov in tudi drugih vzrokov je na pot odšla, in to samo v eno smer s kolesi, odprava 8 kolesarjev (predvidevali so jih 12). V odpravi so bili Miran Herval, Rudi Pajtler, Roman Blatnik, Milan Oštir, Vinko Kerin, Djuro Kovač, Primož Štrasner in Dušan Barbič. Za krmilom spremljevalnega avtomobila je bil Jože Koprivnjak. Doma pa so ostali Igor Kranjec, Matjaž Šribar, Marjan Novak in inž. Jože Raušl.

Kolesarji so startali v petek, 15. septembra ob 7. uri izpred tovarne. V meglenem jutru so skozi Drnovo, Brežice, Bregano in Jastrebar-

Vidmovi rekreativci so v počastitev 50-letnice tovarne prevozili 350 km dolgo papirniško transversalo Krško-Titov Drvar, ki povezuje sedež podjetja Videm in njegovo

organizacijsko enoto Papir. Dobro sta se držala tudi veterana Djuro Kovač in Rudi Pajtler — tretji in sedmi z leve. (NiK -foto: Črt Čargo)

sko prispeli do Karlovca, kjer se jim je že nasmihalo sonce. Po začetnih vzponih po slunjskih gričih in po prevoženih 100 km je sledila okrepčilna malica. Najbolj potreben in vesel je je bil najstarejši udeleženec odprave Djuro, čeprav je tak videz dajal s svojo košato brado prav bodoči Abraham Rudi. Tu so si »privezali dušo in napolnili akumulatorje« za

nadaljnjo pot. Letos so malo spremenili progno in so namesto proti Rakovici zavili v smer Vojnić-Velika Kladuša.

Kolesarji so vso pot ugotavljali, da imamo v Sloveniji najslabše ceste. Bolj ko so šli proti jugu, boljše so bile. Srečali so se tudi s 15-člansko ekipo kolesarjev Lth iz Škofje Loke,

ki jo je že mahala proti domu. Naši kolesarji so bili na cestah v svojih modro-rumeno-zelenih dresih z napisom »Videm« zelo opazni in so bili dostikrat deležni pozdravov voznikov, bodisi s hupanjem ali pa s svetlobnimi znaki.

Ker se je iz meglenega jutra naredil lep sončen dan, je bilo temu primerno treba pogasiti žejo. Ustavili so se v verjetno vsem znani Veliki Kladuši in jo nato skozi Cazin mahali proti Bihaču. Pred Bihačem so se srečali z delom inženiring ekipe, ki se je iz Drvarja po uspešnem remontu vračala proti domu. Po dobrih 200 km vožnje so skozi Bihač prispeli do motela Sunce ob slikoviti reki Uni s slapovi. Tu jih je čakala večerja in nato prenočišče. Drugi dan, po zajtrku in nabranih novih močeh, so nadaljevali pot po že znani progi. Dušan, Miran in Roman so na vzponu na Oštrelj med sabo pomerili moči, prav tako na vzponu od Cazina proti Bihaču. Na teh cestah, ki imajo zelo solidne vzpone, je letos potekala trasa dirke »Po poteh AVNOJ-a«. Skupina je v glavnem vozila skupaj in složno, razen v že omenjenih primerih, ko so si fantje dajali duška. Na vrhu Oštrelja (1200 m) so se pridružili svatom prave »bosanske ohceti«, ti pa so jim postregli s »šlukom« domače slivovke. Z dinamitom v nogah so odbrzeli proti Drvarju. Skozi »kapijo« papirnice so prispeli točno ob 13. uri. Na tovarniškem dvorišču so jih pričakali in pristrčno pozdravili delavci in vodstvo »Papirja« ter dežurni del krške inženiring

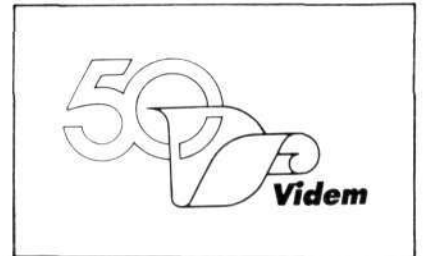
ekipe. Po skupnem fotografiranju in podelitvi spominskih kolajn so si kolesarji, ki so bili prvič v tej odpravi, ogledali tovarno.

Iz Drvarja so po slovesu krenili proti domu v soboto ob 15. uri. Domov, v Krško, so prispeli z avtomobiloma okoli 20. ure. Našim kolesarjem je bilo na poti vreme res naklonjeno, tako da so imeli en dan lepši od drugega.

Ob tej priložnosti se člani kolesarske odprave zahvaljujejo vsem, ki so kakorkoli prispevali, da je ta v celoti uspela. To je bil med drugim tudi prispevek naših kolesarjev k zakroženi podobi praznovanja jubileja podjetja »Videm«.

Roman Blatnik

Po končani poti: udeleženci kolesarske odprave iz Krškega na dvorišču tovarne papirja v Titovem Drvarju s popoldansko izmenjo in vodstvom tovarne ter delom krške inženiring ekipe.

Klub poslovnih delavcev Posavja

Bili so časi, ko je bilo skoraj sramotno biti direktor, manager, celo ime je bilo nekako zaznamovano... Nađomestili smo ga s skovanko poslovni delavec, tistim, ki so ga nosili, pa prepustili predvsem izvrševanje — »tam, kjer je potrebno« -sprejetih sklepov. Kakršnokoli njihovo medsebojno organiziranje je družba v celoti etiketirala, a očitno — no ja: upajmo — je sedaj tudi to mimo. Direktorji so ponovno dobili potreben ugled, nekaj maneverskega prostora, priznana potrebo po znanju, strokovnosti in izpopolnjevanju. Nič posebnega, le tisto, kar že ima cel razviti svet. In vendar veliko! Pač: zahteve tržnega gospodarstva... Ob aktivu direktorjev komunistov smo dočakali še ustanovitev Kluba poslovnih delavcev Posavja. Slovenski ustanovitveni občni zbor (v sredo, 18. oktobra v krškem delavskem domu) je bil predvsem strokovno delaven. Podpisali so pristropne izjave, ustanovili klub in v sedemčlanski upravni odbor izvolili Franca Čarga, Janka Špilerja, Boruta Mokroviča, Jožeta Avšiča, Miroslava Podpečana, Rada Umeka in Draga Milinoviča. Predsednika bo odbor izvolil na svoji prvi seji.

(Foto: Črt ČARGO)

V pravilih kluba je zapisano, da je njegov namen uveljavljanje vodenja kot stroke, druženje poslovnih delavcev in sooblikovanje razmer za uspešno delo. Naloge kluba so: spremljanje in nastajanje novih spoznanj s tega področja, izmenjava izkušenj med člani in z menadžerji v svetu, graditev etike poslovnega delavca, sodelovanje, ustvarjanje družbene klime, potrebne za uspešno vodenje, uveljavitev poslovođenja kot poklica in

za uspešno gospodarjenje ter pravna zaščita poslovnih delavcev.

Vsekakor pa je treba povedati, da je bil pretežni del sestanka namenjen aktualnemu predavanju dr. Rada Bohinca o problemih družbene lastnine v pogojih tržnega gospodarjenja, ko moramo tudi v našo zakonodajo uvesti, še prej pa opredeliti vprašanje lastnine, lastnika kapitala in nadzornika njegovega gibanja.

Razmišljanja o slovenski podjetnosti

Uspeh komercialno uspešnih skupin oziroma narodov v svetu temelji na njihovi medsebojni povezanosti in na stikih z drugimi skupinami ter na motivaciji, ki izhaja iz podrejenega položaja takih skupin ali narodov. Milan Štanta je anketiral naše zdomce v Zahodni Nemčiji in ugotovil, da se je najbolj podjetniški, kapitalistično usmerjeni del Slovencev, ki je težil k večji akumulaciji kapitala, po vojni izselil in se začel ukvarjati z dejavnostmi, ki so značilne za čas, ko je kapitalizem nastajal. Podobno je bilo tudi v Kašmiru, severni provinci v Indiji, kjer se je iz pretežno revnega prebivalstva začel izdvajati sloj najbolj podjetniškega, večinoma muslimanskega prebivalstva, ki je začelo odpirati manjše tovarne, večje obrtniške delavnice, tkalnice, izdelovalnice umetnoobrtnega blaga. Ustanavljali so trgovske mreže in postojanke po vsej Indiji, Avstraliji, Srednjem vzhodu in drugod po svetu, v švicarskih bankah pa kopičili velikanske vsote denarja.

Pred drugo svetovno vojno bi do takšne diferenciacije morda prišlo tudi v Sloveniji, ko se je začel razvijati zapozneli slovenski kapitalizem in se je upiral tujemu kapitalu pri nas. Takrat se je skromno začela razvijati tudi slovenska trdoživa podjetnost, vendar jo je socialistična revolucija zaustavila oziroma usmerila v drugačne oblike. Tako se je »neizživeti« slovenski kapitalizem začel uveljavljati pri naših zdomcih. Mnogi ekonomsko-industrijski kadri iz naših socialističnih podjetij so na tujem ustanavljali podjetja in tovarne.

Po večmesečnem anketiranju naših zdomcev v letih 1970-1980 je Milan Štante dobil vtis, da se Slovenci v tujini dobro znajdejo, vendar so v svetu povprečno uspešni in sestavljajo nekakšen srednji sloj. Med njimi ni velepodjetnikov, kakršne imajo nekatera druga izrazito komercialna ljudstva. Kapital, ki ga Slovenci akumulirajo v tujini, ni enotno organiziran in se ne preliva med njimi ali v SR Sloveniji, kar bi omogočalo medsebojno pomoč pri začetni akumulaciji. Zato bi Slovenci morali več časa posvetiti preučevanju ekonomsko najuspešnejših narodov, kot to delajo Nemci, Švedci, celo Židje, ki sodijo med komercialno najuspešnejša ljudstva na svetu.

Weber trdi, da je v razvoju trgovine najpomembnejši dejavnik motivacija, vendar mnogi sociologi trdijo, da so za razvoj podjetnosti najpomembnejši zgodovinski in institucionalni pogoji, ki pripomorejo k nastanku mreže osebnih stikov, ki podjetnikom nudi kapital, informacije, znanje, sodelavce, na potovanju po svetu tudi osebno zavetje in oskrbo, kar pripomore k njegovi uspešnosti. Nekateri znanstveniki tako mrežo imenujejo »matrica«, drugi pa »resource group«, ki izhaja iz »a man of resource«, kar pomeni iz-

najdljiv človek. Namen odnosov v taki skupini je ekonomski uspeh. Takšne skupine bi morale zaživeti med vsemi Slovenci, ne le med zdomci in izseljenci. Različna društva Slovencev po svetu so izključno kulturna ali pa preko kulture dosegajo ekonomske uspehe. Skrajni čas je, pravi Milan Štante, da se Slovenci komercialno osvestijo, se zgledujejo po ekonomsko uspešnih ljudstvih in z njimi tekmujejo.

Vendar slovenski izseljenci ne želijo vlagati kapitala v Slovenijo, ker gre za različne družbene sisteme, predvsem pa zaradi krhke suverenosti slovenske državnosti, saj zaradi prelivanja kapitala na jugoslovanskih tleh Slovenci ne odločajo suvereno niti o tistem, kar ustvarijo in pridobijo na lastnih tleh. Po zaslugi najnovije jugoslovanske politike že nastajajo podjetja, v katera je vložen kapital naših zdomcev. V drugih državah imajo taki podjetniki na široko odprta vrata in neštete olajšave; zgled, ki bi ga bilo dobro posnemati.

Slovenci lahko še tako ponosno razglašamo, da smo postali državni narod in da smo suvereni, toda dejstvo je, da je naša suverenost dokaj šibka. Zato bi se morali zamisliti nad neugledno besedo »parijec«, ki sociološko označuje skupino, ki nima avtonomne politične organizacije, nima lastne državnosti ter politično in socialno ni privilegirana, to pa jo sili k dolgoročnemu ekonomskemu delovanju. Weber trdi, da vodilne komercialne skupine v svetu prihajajo prav iz vrst parijcev, ki se socialno-etnično in versko razlikujejo od večinskih ljudstev, med katerimi živijo, in navaja primer iraško-židovskega trgovskega razreda. Enako velja tudi za najpodjetnejše kadre, ki so se pred oktobrsko revolucijo leta 1917 razvili v Rusiji in dosegli uspeh prav zaradi podrejenega položaja v družbi. Ker sta jih preganjali tako država kot tudi družba, je nastala njihova skupinska zavest v smislu moralne nadrejenosti, ki se je oblikovala v komercialno koristne vrednote. Edini način, da so se ohranili, je bilo kopičenje denarja.

Nekateri sociologi menijo, da je vzrok za podjetniško dejavnost posebna oblika psihične marginalnosti, ki povzroča težnjo k izboljšanju družbenega položaja. Raziskave v deželah v razvoju so pokazale, da imajo ravnopostne skupine z obrobja smisel za industrijsko podjetnost in inovacije, ker niso pod pritiskom družbenih sankcij. Te skupine razvijejo močan občutek skupnosti, zato se njihove institucije z lahkoto prilagajajo trgovini in podjetništvu. Židovska skupnost v Kalkuti je redno obiskovala vsakega svojega člana, ga oskrbovala z zakramentalnim vinom iz domačih vinogradov, s kruhom iz lastnih pekarn, otroke so vzgajali v lastnih šolah

Protestantizem je povzročil vzpon vzhodnega kapitalizma in Slovenci se ne bi smeli čutiti popolnoma odmaknjene od njega, saj so v slovenski etiki in katolicizmu ostale še

mogočne sledi protestantizma, ki se kažejo v najbolj kritičnih trenutkih. Primož Trubar je bil protestant in prva slovenska besedila so protestantska, kar bi nas končno lahko zblížalo s sekularno etiko protestantskega zahoda, te najuspešnejše ekonomske formacije na svetu.

(Povzetek iz članka Milana Štante, objavljenega v Reviji za razvoj št. 1, januar 1988, str. 10-13. Pripravila: Andreja Žibret)

Igor Kranjec znova gorski državni prvak

Čeprav Igor Kranjec po svoji klubski pripadnosti ni več Krčan - v tej sezoni trenira skupaj s kolesarji novomeške »Krke«, skušamo še naprej spremljati njegove nastope in dosežke, vsaj na večjih kolesarskih prireditvah. Tako moramo zabeležiti, da je v začetku oktobra, le nekaj tednov po zmagi na mednarodni dirki po Istri, Igor Kranjec v kategoriji starejših mladincev osvojil naslov državnega prvaka v gorski vožnji na progi Zreče-Rogla. »Najbolj odločno je pedale poganjal 'Novomeščan' Kranjec in kmalu pobegnil glavni ter v prvi solo predstavi dokazal, da ta čas v državi nima enakovrednega tekmeca,« so v športni prilogi 2. oktobra zapisali poročevalci Dela. Zmagi v gorski vožnji, v kateri se je dobro uvrstil tudi Krčan Zupan (5. mesto), je Kranjec dodal še drugo mesto v vožnji na kronometer, ki je bila na progi v Kozjem.

Krški kegljači so v Nürnbergu osvojili 1. mesto

Slovensko kulturno in športno društvo »Simon Jenko« iz Nuernberga je letos praznovalo deseto obletnico uspešnega dela. V počastitev jubileja je med drugim organiziralo kegljaški turnir, na katerem je poleg šestnajstih ekip iz vse Nemčije sodeloval tudi Kegljjaški klub Krško. To je bilo drugo gostovanje krških kegljačev v Nuernbergu. Dosegli so mednarodni uspeh — osvojili so 1. mesto, na drugem mestu je bila ekipa Fuert Nuernberg, tretja pa ekipa naših zdomcev Monting iz Augsburga. Uspeh krške ekipe je dopolnil Drago Prelec, ki je osvojil 2. mesto med posamezniki. Prihodnje leto pričakujemo naše zdomce na turnirju v Krškem.

Andreja Žibret

NAŠ GLAS

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

SKLIC SEJ ZBOROV SO KRŠKO

Zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor SO Krško bodo zasedali v torek, 7. novembra 1989 od 15. ure dalje. Obravnavali bodo:

- zapisnik prejšnjega zasedanja /ZZD,ZKS,DPZ (Z julijskega zasedanja), str.
- osnutek sprememb in dopolnitev dolgoročnega družbenega plana občine Krško za obdobje 1986-1995 in družbenega plana občine Krško za obdobje 1986-1990 /ZZD,ZKS,DPZ (Povečanje začasnega skladišča RAO pri krški nuklearki?), str.
- predlog odloka o organizaciji in oelovanju civilne zaščite v občini Krško /ZZD,ZKS,DPZ (Predlog odloka o civilni zaščiti), str.
- predlog odloka o ureditvi nekaterih vprašanj s področja obrti /ZZD,ZKS (Obrtno dejavnost približati potrošnikom), str.
- predlog odloka o turistični taksi v občini Krško /ZZD,ZKS (Nov predlog odloka o turistični taksi), str.
- predlog odloka o dopolnitvi odloka o davkih občanov /ZZD,ZKS (Širitev določil o davčnih olajšavah), str.
- predlog odloka o prenehanju veljavnosti odloka o povračilu stroškov in o nagradah sodnikom porotnikom Temeljnega sodišča Novo mesto /ZZD,ZKS, DPZ (Razveljavitev odloka o povračilih in nagradah za sodnike porotnike), str.
- predlog sklepa o izvolitvi sodnikov Temeljnega sodišča Novo mesto /ZZD,ZKS,DPZ (Kandidati za sodnike Temeljnega sodišča Novo mesto), str.
- predlog sklepa o izvolitvi delegata v odbor podpisnikov družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti /ZZD,ZKS,DPZ (Jožko Kovač predlagan za delegata Posavja), str. — predlog sklepa o imenovanju delegata družbene skupnosti v svet OŠ »Jože Gorjup« Kostanjevica /ZZD,ZKS (Imenovanje delegata v svet OŠ Kostanjevica), str.
- predloge in vprašanja delegacij /ZZD,ZKS,DPZ.

Povečanje začasnega skladišča RAO pri krški nuklearki?

Pripravljen je osnutek sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Krško za obdobje 1986-1995 ter družbenega plana občine Krško za obdobje 1986-1990

Z lokacijskimi odločbami ter gradbenimi dovoljenji, ki so jih izdali pristojni republiški in občinski organi (prva med njimi je lokacijska odločba za glavne pogonske objekte in pomožne prostore, št. 350/F-15/69, RSU SRS), je NE Krško po strokovni presoji zgrajena na Krškem polju, na območju naše družbenopolitične skupnosti. S skupnimi prizadevanji, upoštevajoč specifičnosti njenega obratovanja, smo zagotovili, da v prostoru in med ljudmi ni tujek, marveč objekt, s katerim se da živet v sožitju.

V skladu z vsebino naše prostorske zakonodaje je NEK označena kot objekt posebnega družbenega pomena, s čimer je povezana

vsestranska skrb ožje in širše družbene skupnosti za njeno nemoteno in še posebej za varno obratovanje. Ob tem nas NEK znova opozarja na še nerešeno vprašanje lokacije končnega odlagališča njenih srednje in nizko radioaktivnih odpadkov, o katerem so delegati zborov SO Krško že večkrat razpravljali in zahtevali od odgovornih organov SRS njegovo rešitev. To problematiko vsako leto obravnavajo tudi v skupščini SR Slovenije.

Ker odločitev o trajnem odlagališču srednje in nizko radioaktivnih odpadkov zaenkrat še ni sprejeta, je NEK dala vlogo za spremembo družbenih planov občine Krško, v katerih naj bi ji omogočili, da zgradi začasno skladišče srednje in nizko radioaktivnih odpadkov, kot je to rešeno sedaj, v okviru ograje NEK — s kapaciteto, ki bo zadoščala do konca obratovanja NEK oziroma do trenutka, ko bo začelo obratovati končno odlagališče srednje in nizko radioaktivnih odpadkov. Zaradi tega bi bila gradnja začasnega odlagališča fazna. Ta predlog oziroma odločitev zanj nikakor ne pomeni, da bi začasno skladišče za trajno nadomestilo končno odlagališče radioaktivnih odpadkov; za tega so namreč postavljeni povsem drugi pogoji, ki jih bo širša družbena skupnost mora-

Z julijskega zasedanja

Na zasedanju skupščinskih zborov 18. in 20. julija letos so delegati sprejeli vsa gradiva, predlagana v dnevnem redu.

O poročilih javnega tožilstva, javnega pravobranilstva in novomeškega temeljnega sodišča so le malo razpravljali, namenili pa so jim očitek, da so prišla v obravnavo zelo pozno, saj so bila izdelana že do konca februarja. Dobili so pojasnilo, da so bila ta poročila le tri od skupno osmih, ki so bila razporejena na več sej od marca dalje, saj vseh poročil ni mogoče obravnavati na enem samem zasedanju.

Ob sprejetju odloka o lokacijskem načrtu Plinovod za Posavje in Dolenjsko skozi občino Krško so se delegati zavzeli za to, da morajo biti odškodnine izplačane oškodovancem takoj po opravljenih delih v realni vrednosti, oziroma izjemoma kasneje, vendar tako, da bo upoštevana rast inflacije.

Podprli so odločitev, da je bil na dnevni red uvrščen tudi tak dokument, kot je družbeni dogovor o varstvu reke Krke in njenih pritokov. Ob tem jih je zanimalo predvsem to, ali potekajo kakšne aktivnosti za sanacijo onesnaževanja iz farme Pristava, ki je povsem verjetno največji onesnaževalec Krke na našem območju. Silvana Mozer je pojasnila, da se želimo v občini s sprejetjem družbenega dogovora v prvi vrsti temeljito pripraviti na izvajanje varstva reke Krke in njenih pritokov, konkretne naloge pa bomo začeli izvajati, ko bodo zagotovljena finančna sredstva. V prvi fazi ne bo neposrednih posegov za čistejšo Krko, ampak bodo posamezne DO naredile sanacijske programe za preprečevanje onesnaževanja. Kar zadeva farmo Pristava, je povedala Silvana Mozer, bodo ukrepe za preprečitev onesnaževanja iz nje začeli izvajati jeseni.

Iz zapisnika

la izpolniti, kakor je to že opredeljeno v sklepih SO Krško in skupščine SR Slovenije.

Na osnovi tega so pripravljene spremembe oziroma dopolnitve obeh družbenih planov občine Krško. Zajemajo samo tekstualni del, v grafičnem delu ni sprememb.

Tekstualne spremembe so zapisane v potrebnem minimumu, ki omogoča začasno skladiščenje RAO v okviru ograje NEK do trenutka, ko bo zgrajeno končno odlagališče RAO, in zagotavlja maksimalno varnost ter korist družbene skupnosti, v kateri deluje NEK.

Zato je izvršni svet SO Krško predlog NEK o spremembi in dopolnitvi planov podprl in predlaga skupščini občine, da osnute sprememb in dopolnitev obravnava in sprejme.

Pripraviła:
Savaprojekt Krško

Predlagatelj:

in občinski komite
za družbeno

izvršni svet

planiranje, razvoj
gospodarstva
in urejanje prostora

Občinski štab teritorialne obrambe Krško:

Rezultati potrjujejo zelo prizadevno delo

Enota rezervnega kapetana prvega razreda Todoru Ružiča je letos ponovila rezultat, ki ga je pred nekaj leti dosegla baterija Franca Baznika: odlično streljanje na zemeljske cilje in na letečo tarčo. Čeprav je enota imela kadrovske težave zaradi letnega časa in obojenj, so se tisti, ki so odšli na tokratno usposabljanje na poligon v Puli, toliko bolj potrudili. Nekateri so morali ob »stroki« (merilci, polnilci...) obvladati še nove vojaške dolžnosti (starešinstvo), za vse skupaj pa so imeli na voljo relativno malo časa. Zaradi racionalizacije so namreč usposabljanje in priprave nekoliko skrajšali, kar pa se v rezultatih zaradi velike požrtvovalnosti in prizadevnosti vseh udeležencev ni videlo.

V zaključni fazi vaje je bila z enoto tudi delegacija občine Krško in OŠTO. Njihovo skupno navdušenje nad zadetki je moštvu prenesel komandant OŠTO.

Dobra enota se začne pri dobrem vođenju! Komandant OŠTO, rezervni major Ernest Breznikar, in poveljnik odlične enote, rezervni kapetan I. razreda Todor Ružič: »Delo še ni končano. Treba je še organizirati raztovarjanje in spravilo opreme...«

Zvečer so naložili opremo na vagone in celo noč potovali s tovornim vlakom. Po 15 (petnajstih) urah vožnje jih je v Krškem sprejel komandant OŠTO Ernest Breznikar.

Trenutek zmagoslavja: »Iz leteče tarče se je samo pokadilo,« je v svojem poročilu uspešni zadetek komentiral Ernest Breznikar.

Komandant čestita! Generalpodpolkovnik Ivan Hočevar, komandant RŠTO Slovenije, je vsakemu pripadniku enote stisnil roko po uspešno opravljenem streljanju na letečo tarčo.

Obisk generalov in admiralov pri tisti hip najbolj slavni enoti na pulskem poligonu.

Bojno strelivo — še v rokah podajalcev in polnilcev. Izurjeno moštvo mora to nalogo opraviti hitro in učinkovito, da ne ustvarja zastojev in nervoze...

Predlog odloka o civilni zaščiti

Na podlagi določil Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti (Ur. list SRS, 1982) in Zakona o splošni ljudski obrambi (Ur. list SFRJ, 1982) je občinski sekretariat za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pripravil predlog novega odloka o organizaciji in delovanju civilne zaščite v občini Krško. Predlog bodo obravnavali vsi zbori občinske skupščine, saj so vsi trije pristojni za njegovo sprejetje.

Predlog novega odloka obravnava zlasti naslednja vprašanja:

- definicijo civilne zaščite,
- kdo in kje jo organizira,
- kdo in kdaj jo aktivira,
- izvajanje osebne in vzajemne zaščite,
- status občinskega štaba za civilno zaščito in njegov odnos do občinskih specializiranih enot civilne zaščite in štabov za civilno zaščito v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela,
- status štabov za civilno zaščito v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela ter njihov odnos do specializiranih in splošnih enot civilne zaščite,
- organiziranost civilne zaščite v manjših krajevnih skupnostih in manjših organizacijah združenega dela,
- organiziranost civilne zaščite v stanovanjskih blokih,
- odgovornost štabov za civilno zaščito na vseh ravneh,
- vključevanje ostalih organizacij v izvajanje zaščitnih in reševalnih ukrepov v vseh mirnodobnih situacijah in v vojni,
- vrste ukrepov, ki jih izvaja civilna zaščita,
- sodelovanje organizacij združenega dela ob izvajanju ukrepov civilne zaščite,
- uporabo enot civilne zaščite iz drugih okolij pri izvajanju ukrepov civilne zaščite,
- kadrovsko popolnjevanje štabov in enot za civilno zaščito,
- financiranje uresničevanja programov civilne zaščite,
- financiranje dejavnosti družbenih organizacij in društev, katerih dejavnost je pomembna za zaščito in reševanje.

Razlogov za pripravo in sprejem novega odloka o organizaciji in delovanju civilne zaščite je več: stari odlok, ki ureja to področje, je zastarel tako z vidika zasnove organiziranosti in delovanja same civilne zaščite kot tudi z vidika zasnove splošne ljudske obrambe; spremenili so se normativno-pravni akti, ki urejajo to področje; stari odlok o civilni zaščiti je občinska skupščina januarja letos že razveljavila.

Iz utemeljitve občinskega sekretariata za ljudsko obrambo

Obrtno dejavnost približati potrošnikom

Komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora je izdelal predlog odloka o ureditvi nekaterih vprašanj s področja obrti. Gre za uskladitev odloka s spremembami obrtnega zakona, po katerih so se zmanjšale pristojnosti občinskih skupščin za določanje pogojev za opravljanje gospodarskih dejavnosti.

V predlogu odloka so določila o opravljanju dejavnosti izven poslovnega prostora, trgovini na drobno v premičnih objektih in opravljanju dejavnosti kot postranskega poklica.

Samostojni obrtnik lahko v obratovalnici prodaja lastne izdelke in opravlja storitve po obrtnem zakonu, če pa hoče svojo ponudbo približati potrošnikom na raznih prireditvah, sejmihi ipd., mora biti - tako je predvideno v predlogu odloka - taka prodaja oziroma ponudba dovoljena s predpisom občinske skupščine.

Trgovina na drobno v premičnih objektih bi se po določilih odloka lahko opravljalna pod pogoji, ki bi jih predpisala občinska skupščina. Za postavitev premičnega objekta bi bilo potrebno dobiti dovoljenje upravnega organa za urejanje prostora, objekt pa bi moral izpolnjevati sanitarno-tehnične pogoje, ki so predpisani za trgovino na drobno v premičnih objektih.

Gospodarska dejavnost kot postranski poklic se sme opravljati v skladu z obrtnim zakonom. V predlogu odloka pa je posebno določilo, po katerem bi bilo kot postranski poklic prepovedano opravljati gostinsko dejavnost v krajih Krško, Senovo, Brestanica, Leskovec in Kostanjevica. Namen te omejitve je preprečiti čezmerno nastajanje obratovalnic tipa »bife« in s tem siromašenje gostinske ponudbe.

Iz utemeljitve komiteja

Nov predlog odloka o turistični taksi

Občinska turistična zveza Krško je dala pobudo za spremembo odloka o turistični taksi. Po sedaj veljavnem odloku se je do konca avgusta namreč zbralo le 28 milijonov din (taksa je znašala 1000 din za domače in 2000 din za tuje goste!), kar ne zadošča za izvedbo načrtovanih nalog Občinske turistične zveze Krško.

Zaradi skokovite inflacije je pobudo za spremembo odloka podprla tudi Medobčinska gospodarska zbornica Posavja. Na podlagi stališča izvršnega sveta SR Slovenije, da ni v neskladju z zakonom, če se v občinske odloke vgradi možnost oziroma pooblastilo izvršnemu svetu, da med letom valorizira vrednosti, je občinska uprava za družbene prihodke pripravila nov predlog odloka o turistični taksi.

Po novem odloku bi bila določena izhodiščna vrednost turistične takse, izvršni svet pa bi dobil pooblastilo, da vsake tri mesece valorizira zneske takse z indeksom porasta cen gostinskih storitev v Sloveniji. Odlok se potem tudi ne bi več spreminjal, ampak bi se objavljali samo sklepi izvršnega sveta o valorizaciji. Morebitne spremembe bi bilo treba sprejemati le zaradi sprememb družbenega dogovora o namenski porabi turistične takse ali zakona o prekrških glede višine kazni za prekrške.

Iz utemeljitve UDP

Širitev določil o davčnih olajšavah

Na podlagi pobude delegacije obrtnikov za zbor združenega dela SO Krško je uprava za družbene prihodke pripravila predlog dopolnitve zadnjega odstavka 30. člena odloka o davkih občanov. Pobudniki so predlagali, da bi priznali začetniške olajšave v obliki znižanja davka vsem zavezancem, ki bi pričeli redno dejavnost ne glede na to, da so jo že prej opravljali kot postranski poklic ali pa so jo začeli opravljati za družinskim članom ali v skupni obratovalnici.

Pobudo je obravnaval tudi komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora ter jo je delno podprl - tisti njen del, ki pravi, da naj bi se začetniške olajšave priznavale pri prehodu zavezancev iz postranske v redno dejavnost, in to le tistim, ki bi izpolnjevali določene pogoje: da so ustanovili novo obratovalnico ali da so razširili že obstoječe poslovne prostore. Izvršni svet je pobudo dopolnil s predlogom, da bi k omenjenim zavezancem dodali še tiste, ki opravljajo deficitarno, v glavnem storitveno obrt, zajeto v I. skupini izhodišč razvojne politike občine Krško.

Uprava za družbene prihodke je omenjene pobude sprejela in predlaga, da se odlok o davkih občanov dopolni z določilom o teh olajšavah.

Iz utemeljitve UDP

Razveljavitev odloka o povračilih in nagradah za sodnike porotnike

Zbor krajevnih skupnosti in zbor združenega dela bosta sklepala o razveljavitvi odloka o povračilu stroškov in sodnikom porotnikom Temeljnega sodišča Novo mesto, ki je bil sprejet leta 1979. Po spremembah in dopolnitvah zakona o rednih sodiščih, ki veljajo od začetka preteklega leta, se namreč Temeljno sodišče financira iz sredstev proračuna SR Slovenije. To hkrati pomeni, da podrobnejše predpise o povračilu stroškov in nagradah za sodnike porotnike izda izvršni svet skupščine SR Slovenije. Republiški izvršni svet je tak odlok izdal aprila lani, zato občinski odloki za urejanje tega vprašanja niso več potrebni.

Kandidati za sodnike Temeljnega sodišča Novo mesto

Na razpis prostih del in nalog treh sodnikov Temeljnega sodišča v Novem mestu so se prijavili štiri kandidati, od katerih je eden (Slavko Lupšina iz Brežic) svojo kandidaturo umaknil. Pozitivno mnenje o kandidatih so izrekli koordinacijski odbori za kadrovska vprašanja občin Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Sevnica, Novo mesto in Trebnje.

Delegati SO Krško naj bi tako za sodnike TS Novo mesto za dobo 8 let izvolili Dušana Briclja iz Bereče vasi (Suhor), Antona Panjana iz Črnomlja in Dušanko Weiss iz Novega mesta.

Imenovanje delegata v svet OŠ Kostanjevica

Peter Luštek, član delegacije KS Kostanjevica za delegiranje v zbor krajevnih skupnosti SO Krško, je predlagan za delegata družbene skupnosti v svetu OŠ »Jože Gorjup« Kostanjevica. Zbor krajevnih skupnosti in zbor združenega dela morata imenovati novega delegata, ker je dosedanjemu potekel mandat.

Jožko Kovač predlagan za delegata Posavja

Posavske občine imajo v odboru podpisnikov družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti eno mandatno mesto. Doslej je Posavje v njem zastopala Jelka Barlič, predsednica IS SO Brežice. Ker tovarišica Barličeva več ne opravlja dolžnosti predsednice IS, je treba namesto nje izvoliti novega delegata za odbor podpisnikov DD. Koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri MS SZDL Posavja predlaga za novega delegata Jožka Kovača, predsednika komiteja za družbeni razvoj in gospodarsko-upravne zadeve občine Sevnica.

Vprašanja delegacij

V zboru združenega dela je na julijemskem skupščinskem zasedanju več vprašanj postavila delegacija Tovarne celuloze in papirja.

Na še vedno aktualno vprašanje o ustanavljanju DO za predelavo stekla je odgovorila Silvana Mozer. Povedala je, da sklep o tem še vedno velja, da so v izdelavi analize in da razmišljajo o sodelovanju s SOP-om. Zagotovila je tudi, da lokacija bazena v Črnilah ni spremenjena ter da je nosilec investicije Tovarna celuloze in papirja. Glede gradnje avtocest je povedala, da je bilo v novomeški občini o tem veliko razprav zaradi tega, ker se morajo tam odločiti za eno od dveh predlaganih tras, v Krškem pa se s tem vprašanjem nismo ukvarjali,

ker je za naše območje trasa že določena — potekala ob ob sedanjem pasu; kljub temu pa bodo v naši občini jeseni tudi razprave o tem vprašanju.

V imenu ribiške družine je Stane Bajc iz iste delegacije opozoril na problem, ki ga povzročajo labodi. Ti so se namreč na Krki zelo razmnožili in uničujejo ribji zarod. Delegat meni, da bi to vprašanje moralo reševati tudi turi-

stično društvo, ki je pripeljalo prve labode na Krko.

Delegacija KS Kostanjevica je dala pobudo za rešitev vprašanja avtobusnih povezav med Kostanjevico in Ržiščem ter Gornjo in Dolnjo Prekopo in občinskim središčem.

Delegat KS Veliki Podlog je predlagal, da se prouči možnost za spremembo prostorskega

plana, ki naj bi omogočila, da se v vasi Pristava dovolijo novogradnje. Po oceni delegacije gre za parcele med dvema hišama, zato take gradnje ne bi bile poseg v kmetijsko zemljišče. Delegat je povedal, da so imeli tako pripombo že v času sprejemanja plana, vendar ni bila upoštevana. Predsednik zbora krajevnih skupnosti je ob tem predlagal, naj se upravni organ dogovori s kmetijsko zemljiško skupnostjo o možnosti zapolnitve na omenjenih parcelah ter opravi primerjavo, zakaj ni v vseh vaseh (prim. Vihre) enak režim.

Iz zapisnikov

Poveljniška štabna vojna vaja »Romanija '89«, ki je bila pred kratkim, je k sodelovanju pritegnila tudi kadre iz krških enot Občinskega štaba teritorialne obrambe. Starešinski kader se je pod Bohorjem nekaj dni uspešno usposabljal za hitro in učinkovito reševanje štabnih nalog. Enote JLA, OŠ TO in poveljniški kader so skušali s treningom doseči kar največjo usklajenost delovanja, in to jim je v celoti tudi uspelo. Poklicni člani OŠ TO Krško, ki so seveda v vaji tudi sodelovali, menijo, da ob vsesplošni prizadevnosti vseh udeležencev drugače tudi ni moglo biti. Na fotografijah (od leve): komandant OŠ TO Krško, rezervni major Ernest Breznikar, njegov namestnik, rezervni kapetan Martin Škorc, in referent ABKO, rezervni kapetan Srečko Blazinšek.

Člani OŠ TO Krško (od leve): rezervni kapetan Vladimir Rostohar, rez. vodnik 1. razreda Martin Kolan in rez. poročnik Iztok Pirc.

Delavska univerza in knjižnica Krško

še vedno vpisuje:

- v osnovno šolo za odrasle (5., 6., 7. in 8. razred), ki je brezplačna
 - v trgovsko poslovodsko šolo (nadaljevalni program, V. stopnja zahtevnosti; pogoji: končana trgovska šola)
 - v šolo za gostinske tehnike (nadaljevalni program, V. stopnja zahtevnosti; pogoji: končana gostinska šola, smer kuhar, natakar)
 - v tečaje slovenskega, angleškega, nemškega in francoskega jezika
 - računalništva
 - strojepisja
 - šivanja in krojenja
 - za voznike motornih čolnov
 - za obrezovanje sadnega drevja
 - kletarjenja in stekleničenja vin
 - varstva pri delu
 - za strojnike parnih kotlov (pogoj: poklicna šola in 3 leta delovnih izkušenj)
 - za strojnike centralnega ogrevanja (pogoj: najmanj 6. razredov OŠ)
 - za voznike viličarjev
 - za upravjalce lahke in težke gradbene mehanizacije
- Informacije: Delavska univerza in knjižnica Krško, CKŽ 15, tel. 31 152.**

Občinski štab teritorialne obrambe Krško:

Učinkovita štabna vaja

Za varno obratovanje nuklearke v prihodnjih 12 mesecih

Po mesec in pol trajajoči zaustavitvi Jedske elektrarne Krško je obratovalna ekipa v torek, 17. oktobra ob 00.35 ponovno priključila elektrarno na elektroenergetski sistem Jugoslavije in s tem zaključila doslej po programu najkrajša, vendar kljub temu zelo obsežna vzdrževalna dela v nuklearki

Po mesec in pol trajajoči zaustavitvi Jedske elektrarne Krško je obratovalna ekipa v torek, 17. oktobra ob 00.35 ponovno priključila elektrarno na elektroenergetski sistem Jugoslavije in s tem zaključila doslej po programu najkrajša, vendar kljub temu zelo obsežna vzdrževalna dela v nuklearki

Kot vsako leto so tudi tokrat zamenjali tretjino goriva, kar pomeni štirideset gorivnih elementov od skupno 121, kolikor jih je v reaktorski posodi. Surovina za gorivo — tim. rumena pogača — je bila tudi letos pretežno domača, iz Žirovskega vrha; od potrebnih 125 ton za letošnje polnjenje jih je bilo kar 100 ton iz domačega rudnika. Celotno količino so predelali, obogatili in izdelali gorivne elemente, primerne za naš reaktor, v ZDA in Sovjetski zvezi.

Seveda je bilo potrebno postoriti še marsikaj, in ne samo zamenjati gorivo. Opravili so vsa za letošnji remont predvidena dela in celo nekaj dodatnih. Glavna dela na primarnem delu elektrarne so bila poleg menjave goriva še toplotna obdelava U-cevi I. in II. vrste v obeh uparjalnikih, pregled vseh cevi z metodo vrtinčastih tokov in čepjenje poškodovanih cevi v uparjalnikih. Sledil je tudi test puščanja zadrževalnega hrama, ki je pokazal, da le-to ne presega polovice dovoljenega puščanja. Nemalo dela je bilo na sekundarni strani elektrarne, kjer so po programu zamenjali popravljene transformator, izposojenega pa vrnili lastniku, TE Drmno. Precej dela je bilo letos opravljenega tudi na električnem generatorju, kjer so posebej pregledali stator in tu preklinili statorski paket, ter na rotorju, kjer so zamenjali rotorske kape.

Seveda pa to ni vse, kar je bilo storjeno v tem času na elektrarni, saj je bilo skupno pregledanih preko 1000 ventilov, 100 črpalk in več drugih delov tudi na merilno-regulacijski opremi in na posameznih segmentih jezua na Savi. Vse to in še marsikaj je bilo postorjeno, da bo elektrarna lahko dobro in varno obratovala naslednjih 12 mesecev. Teh obsežnih del pa delavci elektrarne niso opravili sami, ampak jim je — kot vsa leta doslej — priskočilo na pomoč okrog 700 delavcev iz 20 domačih in nekaj tujih firm. Za razliko od remontov pred nekaj leti letos nismo imeli večjih problemov z nadomestnimi deli in sredstvi zanje, čeprav je skupna vrednost le-

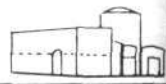
tošnjega remonta — goriva, domačih in tujih storitev ter rezervnih delov — znašala 36,6 milijonov dolarjev. Od tega je samo gorivo stalo 27 milijonov dolarjev.

Po mnenju strokovnjakov, ki so sodelovali na letošnjem remontu, je elektrarna še v zelo dobrem stanju in se po varnosti in razpoložljivosti, ki je tudi merilo uspešnosti, uvršča v zgornjo tretjino jedrskih elektrarn v svetu.

Pregled proizvodnih cen (din/kWh) in stroškov goriva v kilovatni uri po podatkih iz ovrednotene elektroenergetske bilance (plana) za leto 1989. Cene so na ravni 31.12.1988, izračunane pa po metodologiji, sprejeti 23. maja 1989 v skupščini interesne skupnosti elektro gospodarstva in premo-govništva.

	Cena kWh	Cena goriva v kWh
Dravske elektrarne	77,97	—
Savske elektrarne	248,28	—
Soške elektrarne	166,66	—
Nuklearna elektrarna Krško	186,40	31,49
Termoelektrarna Šoštanj	286,68	176,71
Termoelektrarna Trbovlje	564,29	326,11
Termoelektrarna-toplarna Lj.	485,96	324,86
Termoelektrarna Brestanica	18884,80	316,02

Služba za informativno dejavnost NE Krško

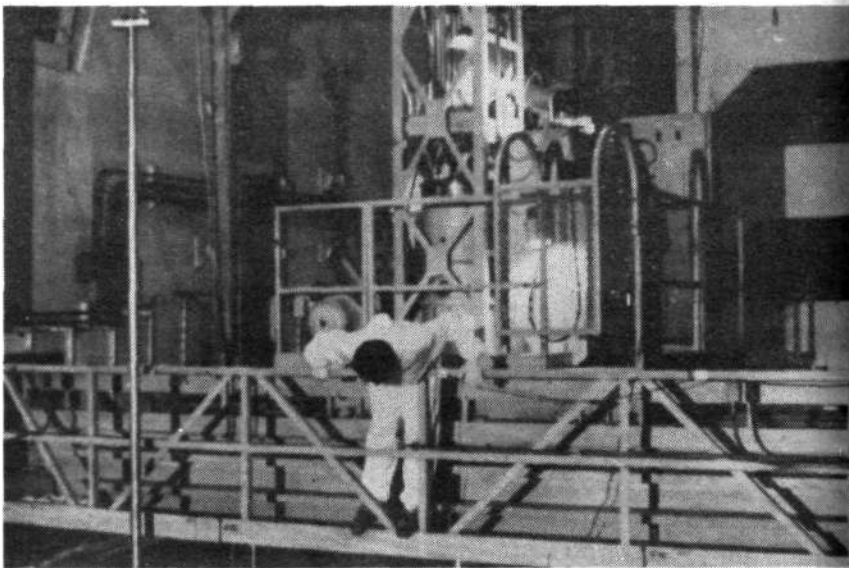
Informacijski center NEK spet odprt

Že letošnje pomlad so se v Nuklearni elektrarni Krško odločili, da razen najavljenim skupinam omogočijo obisk stalnega informacijskega centra NEK v galerijskem prostoru DKD Edvarda Kardelja v Krškem tudi posameznikom, predvsem domačinom. Tako je v pomladnih mesecih tja do poletja obiskalo center nekaj manj kot 1000 posameznih obiskovalcev, pri čemer je bil obisk najboljši v času, ko so v domu potekale kulturne in druge prireditve.

Da bi bila možnost informiranja o graditvi, obratovanju in drugih zanimivih vprašanjih v zvezi z NEK tudi v bodoče zagotovljena, so v NE Krško sklenili, da nadaljujejo s popoldanskimi dežurstvi v informacijskem centru.

Od 1. oktobra dalje je center odprt ob sredah in petkih od 17. do 20. ure, ob nedeljah pa od 17. do 19. ure.

Tudi sedaj so obiskovalcem na voljo številne publikacije, filmi in eksponati, vsak pa bo brezplačno dobil prirpko.

(Foto: Miran Pribožič)

Gasilci iz Černobila na obisku v Krškem

V sredo, 20. septembra, sta nas obiskala predstavnika sovjetskih gasilcev iz Černobila. To sta bila polkovnik Vasilij Meljnik in podpolkovnik Leonid Teljatnikov, oba iz skupine gasilcev, ki je tisto zgodovinsko, grozljivo noč 27. aprila 1986 neposredno sodelovala pri gašenju požara, ki je nastal na objektih černobilske nuklearne elektrarne. Obisk je organizirala Gasilska zveza Jugoslavije, oba gasilca sta obiskala Beograd, Zagreb in naš kraj, predvsem zaradi naše NEK. Za ugledne predstavnike sovjetskih gasilcev je bil organiziran obisk v NEK, potem pa sta oba tovariša imela za širši krog gasilcev in ostalih, ki so v našem kraju in okolici zadolženi za problematiko varnosti, CZ, požarno varstvo, splošno varnost, izčrpano predavanje o dogodkih, ki so pred tremi leti pretresli ves svet. Temu predavanju smo prisostvovali tudi nekateri delavci iz tovarne Videm in tu na kratko predstavljamo vsebino njenega izvajanja.

Kot se nas večina še spominja, je okoli 1. maja 1986 našo deželo in celo Evropo, pa tudi druge, pretresla novica o katastrofi v černobilski elektrarni v SZ, t.j. elektrarni, ki leži okoli 100 km severno od Kijeva. Še se spominjamo negotovosti, nasprotujočih si poročil, strahu, ki smo ga vsak po svoje doživljali ob tej katastrofi, ki je doletela človeštvo, in zagotovo bo Černobil za večne čase ostal mejnik v uporabi atomske energije v miroljubne namene, saj je radioaktivni oblak, ki se je razširil nad celo Evropo in po svetu, temeljito spremenil dotakratno verovanje, da je atomska energija za proizvodnjo električne energije čista in neškodljiva. Obiskovalca sta bila v svojem izvajanju zelo konkretna in v kratkem je njuno sporočilo naslednje:

Do katastrofe — eksplozije reaktorja 4 na černobilskem energetske bloku, ki so ga sestavljali 4 reaktorji s turbinami skupne moči 4000 MW (naša NEK ima 600 MW), je prišlo zato, ker so na tem reaktorju izvajali preizkuse in je osebje, ki je te preizkuse vodilo, vse ukrepe izvajalo v popolnem nasprotju z navodili. Kot je bilo povedano, so operaterji pri tem poskusu izvajali edine možne in napačne ukrepe, ki so na koncu pripeljali do katastrofe. Sam potek katastrofe - eksplozije je bil tak, da je bilo v reaktorju zelo malo hladilne tekočine, ki se je zaradi napačnih posegov skoraj v trenutku segrela in pregrela, zaradi česar je nastal povečan tlak v gorivnih elementih, prišlo je do izliva hladilne tekočine — vode v reaktor, pri čemer se je ta v trenutku uparila in je nastala parna eksplozija, ki je razgnala reaktor (reaktor v Černobilu ni zaščiten z varnostnim oklepom kot naša NEK). Zaradi velike količine toplote, ki se je skoraj v trenutku sprostila, in visoke temperature, ki je pri tem nastala, je prišlo do kemičnih reakcij in nastanka plinov, ki so eks-

plodirali še v dveh zaporednih eksplozijah; ti sta še bolj poškodovali reaktorsko zgradbo — pri tem so se vžgali tudi kosi grafita (sestavni deli reaktorja), ki jih je nato eksplozija razmetala na vse strani objekta.

Elektrarna je imela stalno gasilsko enoto, ki jo je vodil vodja izmene, sedaj polkovnik Teljatnikov. Gasilci so bili v 5 minutah po eksploziji z vso svojo tehniko že na mestu katastrofe in so takoj ocenili, da glavna nevarnost preti sosednim objektom, predvsem turbinski zgradbi z 12 turbinami, kajti razžarjeni deli grafita so povzročali vedno nove požare na teh objektih in v okolici elektrarne. Skupina šestih gasilcev pod vodstvom Teljatnikova je, ne oziraje se na smrtno nevarnost zaradi sevanja in ognja, splezala na 36 m visoko turbinsko zgradbo v neposredni bližini eksplozijskega kraterja in odprtega reaktorja ter začela gasiti na strehi, ker je bila nevarnost, da se vžge celotna turbinska zgradba. Požar turbinske zgradbe bi bil katastrofalen, kajti prišlo bi do požara 600 ton olja, vodika za hlajenje, in ta nadaljnja katastrofa bi zagotovo povzročila tudi eksplozije ostalih treh reaktorjev. V tem primeru bi bile tako za Černobil kot tudi za ostali svet posledice še veliko večje in hujše. Gasilci so v štirih urah pogasili začetne požare v neposredni bližini eksplozijskega kraterja — reaktorja. Po izjavi Teljatnikova so se približali žareči kopi na manj kot 35 metrov in so seveda pri tem večinoma dobili smrtno dozo sevanja. Gasilci, sami mladi fantje od 22 do 26 let, so zavestno odložili dihalne aparate in zaščitne skafandre, ki so jih ovirali pri delu, kajti le tako so lahko učinkovito gasili požare. Nobenega dvoma ni, da so se zavedali nevarnosti, in šest gasilcev iz te prve udarne skupine je pri tem prejelo smrtonosno količino sevanja in so v naslednjih 10 dneh v velikih bolečinah podlegli. Sama živa priča te herojske akcije, vod-

ja izmene gasilcev, sedaj polkovnik Teljatnikov, je tudi prejel skoraj smrtno dozo sevanja (360 remov, pri čemer se šteje, da je nad 400 remov zagotovo smrtna doza), in je okreval šele po več mesecih. Seveda so pol ure po alarmu in eksploziji na kraj nesreče prispeli gasilci iz 5 km oddaljenega mesta Pripjata na čelu s komandantom poklicnih gasilcev mesta, sedaj polkovnikom Meljnikom, ki je kot višji poveljujoči oficir prevzel nadaljnje vodstvo akcije. Skupina gasilcev, ki je začela boj z ognjem, je vztrajala na položajih do 5. ure zjutraj, ko so jih nadomestili gasilci iz drugih enot. Žal so ti gasilci, kot že rečeno, pri gašenju že prejeli smrtno dozo žarčenja. Nadaljnje delovanje gasilcev je bilo več ali manj rutinsko. V kratkem se je s celotnega področja zbralo čez 250 gasilcev z vso tehniko, ki so preprečevali širjenje požarov, izvajali požarno stražo. Gasilci so v nadaljnjem postopku sanacije neposredne nevarnosti imeli še težko nalogo, da so izčrpali bazen radioaktivne vode, ki se je nahajal pod reaktorjem bloka 4. Tudi to nalogo so zadovoljivo in uspešno izvršili. Seveda pa je ostal kot največji problem žareči ostanek reaktorja, iz katerega so izhajali radioaktivni plini, česar gasilci s svojo tehniko nikakor niso mogli preprečiti. V najkrajšem času se je sestavila in organizirala komisija sovjetskih znanstvenikov, ki so odločili, na kakšen način bi zaustavili to sevanje, in kot je znano, je potem vojno letalstvo s svojimi helikopteri v kratkem času (5 dni) streslo na krater nekaj sto ton materiala, sestavljenega iz peska, bora, svinca — skratka elementov in materialov, ki so zaustavili nadaljnje sevanje ostanek reaktorja.

Tako je v 7 dneh po nastanku katastrofe prenehalo sevanje, katerega posledice smo občutili tudi mi in katerega posledice bodo zagotovo mejnik v zgodovini izkoriščanja atomske energije.

Tudi v neposredni bližini so bile posledice te katastrofe uničujoče. Zaradi posledic eksplozije in žarčenja je poleg 6 gasilcev izgubilo življenje še 24 delavcev, ki so bili v času eksplozije v bloku 4 in okolici.

Kmalu po nastanku eksplozije so v treh urah evakuirali mesto Pripjat. Ljudje so zapustili svoja prebivališča samo v najnujnejših oblačilih in z dokumenti. V kratkem času so evakuirali tudi celotno območje v radiju 30 km od elektrarne.

Danes je stanje v Černobilu naslednje:

Nesrečni blok 4 so popolnoma zalili z betonom in iz njega naredili sarkofag, podoben piramidi, kot spomenik človeškega izzivanja nadnaravnih sil. Samo področje elektrarne je dekontaminirano — čisto, prav tako tudi dovorna cesta. Vse ostalo področje v krogu 10 km pa je onesnaženo zaradi radioaktivne-

ga sevanja in v tem območju ni življenja. Prav tako je zapuščeno mesto Pripjat z vsem inventarjem, ki se je v času katastrofe nahajal v njem. Evakuirano je tudi širše območje 30 km, dasiravno pristojne oblasti dopuščajo, da se na to, pretežno kmetijsko območje na lastno odgovornost vračajo posamezniki, to pa so predvsem starejši ljudje, ki jim najbrž ni več mar, kaj se bo zgodilo z njimi. Tisto, o čemer poročevalca ne govorita, je najbrž to, da je ta preselitev povzročila velike travme pri ljudeh, ki so morali v stiski nenadoma zapustiti svoje domove.

Danes černobilska elektrarna zopet obratuje, se pravi ostali trije bloki. Ocenjena škoda znaša 8 milijard rubljev, kar je po uradnih cenah več kot 10 milijard dolarjev. Seveda je to samo neposredna škoda oziroma škoda v SZ, ni pa upoštevana škoda, nastala zaradi

sevanja v ostalem delu sveta.

Odgovorne osebe so bile razmeroma blago kaznovane; najbolj odgovorni delavci so bili obsojeni na zaporno kazen 2-10 let.

Gasilci, ki so zavestno žrtvovali svoja življenja, so bili posmrtno odlikovani z redom herojev SZ, prav tako je to odlikovanje prejel tudi vodja izmene polkovnik Teljatnikov, ki je bil v ruski delegaciji. Poleg tega sta on in komandant — poveljnik, vodja akcije Meljnik, napredovala v čin polkovnikov (v sovjetskem gasilstvu imajo oficirji vojaške čine).

Podpisani sem imel čast, da sem v imenu delovne organizacije in naših gasilcev pozdravil predstavnika černobilskih gasilcev in jima ob tej priliki izročil tudi spominska darila.

Darko Kolšek

Gospodarjenje v prvem polletju:

Primerjave in ocene so komaj mogoče

Izvršni svet SO Krško je na seji dne 21.9.1989 obravnaval informacijo o gospodarskih gibanjih v občini Krško v prvem polletju 1989, ki jo je pripravil komite za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora, in jo tu objavljamo v skrajšani obliki:

Informacija je izdelana na podlagi podatkov iz periodičnih obračunov za prvo polletje, ki so bili prvi narejeni po novem obračunskem sistemu. Značilno za to obdobje je, da so OZD v njem poslovale v izjemno težkih razmerah hiperinflacije, ki je podrla vsa obstoječa razmerja; tako so, na primer, cene industrijskih proizvodov porasle za 620 odst., cene na drobno pa za 487 odst. Druga značilnost tega obdobja je proces reorganizacije in prestrukturiranja organizacij združenega dela v skladu z določili zakona o podjetjih, ki v naši občini poteka že od začetka tega leta in se mora — tako določa zakon — zaključiti do 31. decembra. Zakonodaja, ki ureja vprašanja gospodarske reforme, v tem času še ni bila popolna; sistemski zakoni, na primer davčni in devizni zakon ter zakon o vrednostnih papirjih, še niso bili sprejeti.

Pogoji gospodarjenja in informacijske osnove za ocenjevanje njegovih rezultatov so bili torej takšni, da je letošnje podatke silno težko primerjati z lanskoletnimi. Poslovni uspeh, ki so ga organizacije združenega dela izkazale v periodičnih obračunih, v pretežni meri temelji na dejavnih, ki nimajo veliko skupnega z gospodarskim ravnanjem.

Zakon o računovodstvu je predpisal, da se morajo organizacije razvrstiti na majhne, srednje in velike, kar je odvisno od števila zaposlenih, prihodka in poslovne aktive po letnih obračunih v zadnjih dveh poslovnih letih. Po teh določilih posluje letos v krški občini 9 velikih, 29 srednjih in 9 malih organizacij.

Po novem zakonu o računovodstvu je stopila v veljavo sprememba obračunavanja poslovnega izida po obračunanih in ne po plačanih prihodkih, zato ta finančna kategorija ni primerljiva z lanskoletno. Po korekciji lanskoletnega celotnega prihodka pa približna primerjava pokaže, da so letošnji prihodki višji za 1386 odst. in brez NEK za 409 odst.

Odhodkov ni mogoče primerjati z lanskoletnimi.

Amortizacija se po novem zakonu ne revalorizira več, kar je v pogojih visoke inflacije slabša rešitev od dosedanje, saj je amortizacija izkazana prenizko, to pa vpliva na poslovni dobiček; namesto amortizacije se med letom revalorizirajo osnovna sredstva in rezultat se obravnava kot dodatni dohodek.

Razlika med prihodki in odhodki je bruto dobiček. Če mu prištejemo osebne dohodke, dobimo ustvarjeni dohodek, ki je ob polletju znašal nekaj čez 505 milijard din.

Najvišji delež (41,7 odst.) v okviru razporejenega dohodka predstavljajo obveznosti za potrebe družbene skupnosti (davki in prispevki iz rezultata in iz OD). Obračunani čisti osebni dohodki in nadomestila čistih osebnih dohodkov, ki so edini neposredno primerljivi z lanskoletnimi, so se povečali za 523 odst. v primerjavi s prvim polletjem 1988. Njihov delež v razporejenem dohodku pa znaša 33,3 odst. Povprečni čisti mesečni OD na delavca je v letošnjem prvem polletju znašal v gospodarstvu 3.115.003 din (v M-Agrokombinatu samo 2.190.000) in v negospodarstvu 3.829.382 din.

Za akumulacijo so organizacije združenega dela namenile okoli 113 milijard din, kar predstavlja dobro petino razporejenega dohodka. Akumulacija sicer izkazuje visoko rast (906 odst.), vendar je to predvsem posledica obračunskih sprememb.

NAŠ GLAS

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

Z izgubo je ob polletju poslovalo devet organizacij združenega dela, njihova skupna izguba pa je znašala 55 milijard in pol din (podrobneje v NG, št. 9, 20.9.1989, str. 11).

Gospodarstvo krške občine je do polletja izvozilo za 33.903.933 dolarjev (ZDA) blaga ali za 2 odst. več kot v enakem obdobju lani. Od tega je izvoz na konvertibilno področje znašal 31.096.857 dolarjev in je bil le za 0,3 odst. večji kot v prvih šestih mesecih lani. Uvoz s konvertibilnega področja se je občutno povečal - njegova vrednost je znašala 22.292.411 dolarjev ali 17,7 odst. več kot v enakem lanskem obdobju.

Konec junija je bilo v krški občini v gradnji 78 investicijskih objektov s skupno predračunsko vrednostjo 198 milijard din ali 145 odst. več kot konec leta 1988.

Najpomembnejše investicije v gradnji: razdelilna trafo postaja Vrbin, skladišče rezervnih delov in opreme NEK, daljnovodi, objekt antikorozijske zaščite v Metalni Senovo, modernizacija in rekonstrukcija PS-1 in deinking oddelka ter III. faza računalniške avtomatizacije kuhanja celuloze v tovarni »Videm«, izgradnja komunalne infrastrukture na Sp. Griču II, pripravljala dela za dom upokojujencev, stanovanjska objekta na Valvasorjevem nabrežju in v Ulici talcev v Kostanjevici.

Struktura virov financiranja se je spremenila. Medtem ko je bilo lani v investiranje vloženi nad polovico lastnih sredstev, znaša njihov delež letos le še 19 odst. Skoraj 40 odst. predstavljajo združena sredstva.

Sindikalna obvestila

Biti obveščen — temeljna pravica člana

Predsedstvo Občinskega sveta ZSS je na svoji zadnji seji sklenilo, da moramo člane sindikata, upravljalke in vodstvene strukture obveščati o svojem delu. Kako? Odločili smo se, da bomo za začetek sodelovali z NAŠIM GLASOM, ki izhaja v 2.500 izvodih. Prejemajo ga vse delegacije, gospodarske organizacije in skupnosti, kar je verjetno povsem dovolj, da bodo naše novice prišle do tistih, ki so jim namenjene.

Te novice pa ne smejo biti enosmerne, pač pa so odprte za vse dejavnosti sindikata od osnovne organizacije do sindikata podjetja.

Mislím, da je to za uvod dovolj. Odmevi bodo tisti, ki bodo ocenili našo dobro namero.

V sindikatih se pripravljamo na prenavo:

- *NEODVISNI SINDIKATI SLOVENIJE BODO SINDIKAT ČLANSTVA*
- *RAZVIJAMO NOVO PODOBO IN VLOGO SINDIKATA V TRŽNIH RAZMERAH GOSPODARJENJA*
- *DOBRO IN USPEŠNO IZ NAŠEGA DOSEDANJEGA DELA MORAMO OHRANITI, PREŽIVELO IN SLABO ZAMENJAMO Z NOVIM*

SMO ZA DEMOKRATIČEN SOCIALIZEM, KI BO VSAKEMU USTVARJALCU MATERIALNIH IN DUHOVNIH DOBRIN ZAGOTOVIL:

1. *EKONOMSKE SVOBOŠČINE*
2. *SINDIKALNE SVOBOŠČINE IN PRAVICE*
3. *GOSPODARSKO UČINKOVITOST IN SOCIALNO USPEŠEN RAZVOJ*
4. *BOGATEJŠE IN PRAVIČNEJŠE ŽIVLJENJE*
5. *HUMANO, ZDRAVO IN VARNO ŽIVLJENJE*
6. *SOCIALNO PRAVIČNOST*
7. *MODERNO DEMOKRATIČNO DRUŽBO*
8. *ODPIRANJE V EVROPO*

Lepo prebrati, mar ne!? Uresničevanje bo zahtevalo veliko volje in hotenja, znanja in potrpežljivosti.

Iz odbora sindikata delavcev energetike

Pobudo za sestanek, ki je bil 2. oktobra, je dal OO ZSS iz Rudnika Senovo.

Iz razprave in zaključkov lahko povzamemo:

— 467 delavcev je v veliki negotovosti, saj ne vedo, kaj bo z rudnikom. Zaradi pomanjkanja denarja so namreč ustavili odpiranje (kota 0) novih nahajališč premoga, ki bi jim zagotovila delo in normalno življenje.

— Delavci rudnika hočejo jasne odgovore na vprašanja:

21. Zakaj so se ustavila pripravljala dela?

22. Kaj bo z njimi, če bodo morali prenehati kopati premog?

23. Je za te razmere kriv REK ali morda kdo drug?

24. Kaj je storil izvršni svet naše občine, da bi se nehala ta negotovost?

Poleg tega bi člani odbora tudi radi zvedeli, zakaj so se prenehale naložbe v energetiko (HE Vrhovo, daljnovod Maribor-avstrijska meja, raziskava).

Še in še je bilo vprašanj, pametnega odgovora pa nobenega. Morda bomo kaj več zvedeli, ko bodo na razgovor na Senovo prišli predstavniki REK Trbovlje.

druge noviceke ... druge noviceke ... druge noviceke ...

— Voda je že spet »dobra«, vseeno pa vam priporočamo novonastali mošt, seveda če ne bo v njem preveč vode.

— Povzeto po Dolenjskem listu: Dva direktorja sta že zapustila svoje delavce, tretji pa se odpravlja. Kam plovemo?

— Oktobra pričakujemo v Krškem tov. Miho Ravnika, predsednika Zveze sindikatov Slovenije. Zakaj pa ravno njega ne bi bilo, če so bili že vsi drugi tukaj? Več o tem po obisku.

— TEMELJNA LISTINA SLOVENIJE 1989. Do danes jo je v delovnih organizacijah in podjetjih podpisalo že 4566 delavcev, skupno s krajevnimi skupnostmi pa je v naši

kratke sindikalne ...kratke

29. septembra se je sestel občinski odbor sindikata delavcev v vzgoji in izobraževanju. Ob obravnavi razmer v tej dejavnosti so se dogovorili tudi o organizaciji dneva delavcev v vzgoji in izobraževanju, kjer računajo na pomoč delovnih organizacij in podjetij. Več o tem prihodnjič.

22. septembra je bil v Delavski enotnosti objavljen razpis za izobraževanje sindikalnih aktivistov v SIC Radovljica. Priporočamo vam tridnevne seminarje, informacije dobite na Občinskem svetu osebno ali po telefonu 31-880.

»Sindikati so neodvisne delavske organizacije, ki jih delavci svobodno ustanavljajo in se vanje prostovoljno združujejo, da bi varovali in izboljšali svoj družbeni, ekonomski in socialni položaj, pravice na podlagi dela in iz dela ter iz delovnega razmerja.

Sindikati delujejo v skladu s svojimi statuti in programskimi listinami, zakonom in statutom organizacij in skupnosti.« Če tako pravi nova slovenska Ustava v X. amandmaju, bo že držalo, zato pazite pri sprejemanju statuta v svojih podjetjih!

Tudi letos smo uspešno zaključili Šolo zdravega življenja v Nerezinah. V zadnji skupini je bilo 96 udeležencev. Vsi so zadovoljni, nadaljevali pa bomo tudi doma. Več o tem naslednjič, ko se bomo dogovorili, kje in kdaj se dobimo.

Na tej strani vas bomo seznanjali tudi s potekom delavskih športnih iger. Odigranih je bilo že 6 panog, rezultate pa vam ta hip lahko damo le za tri.

ŠAH: 1. »Videm« Krško, 2. Elektrarna Brestanica, 3. NE Krško.

ODBOJKA - ženske: 1. LB Krško, 2. SDK Krško, 3. »Videm« Krško; moški: 1. »Videm«, 2. Iskra Kostanjevica, 3. NEK.

ROKOMET - moški: 1. SOP-TOZD Klepar, 2. Iskra Kostanjevica, 3. Videm.

Ta mesec bo tekmovanje v košarki, 1. teden novembra pa v streljanju.

občini zbranih že preko 7500 podpisov. Podpisovati je mogoče do konca leta.

— NAJNIŽJI OD za september (sindikalna lista) je 5.450.000, najnižji - ZAJAMČENI OD (IS SRS) za september pa 4.300.000. Poskušajmo preživeti!

— V Sloveniji ni kontrarevolucije, sprejeli smo le amandmaje k svoji ustavi.

— Odgovora na delegatsko vprašanje o Formaglasu še vedno nismo dobili. Občinska skupščina ne ravna po poslovniku, saj bi morali vprašanje in odgovor objaviti v Našem glasu (za to pa seveda ni kriv urednik).

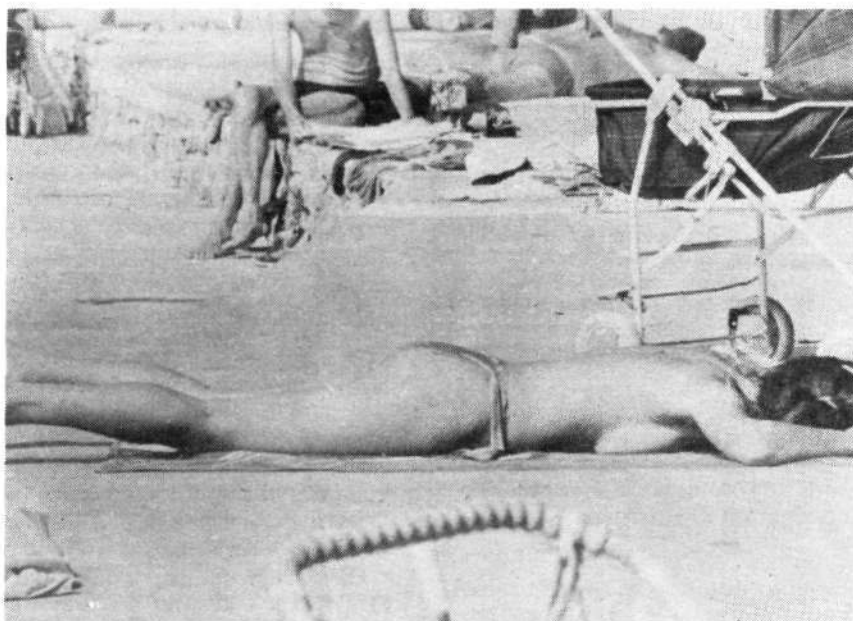

Foto: Črt ČARGO

Utrinki iz šole zdravega življenja v Nerezinah

Zveza sindikatov Slovenije
Občinski svet Krško

Vabilo udeležencem šole zdravega življenja

Gotovo vsi veste, da šola zdravega življenja v Nerezinah ne zadostuje vsem potrebam, ki so pogoj za zdrav način življenja. Tudi iz vprašalnikov je razvidno, da skoraj vsi udeleženci izražate željo po nadaljevanju šole v domačem okolju. Vemo pa tudi, da prvo navdušenje hitro mine. V vas ni več prisoten mladensten biološki signal potrebe po gibanju. Ostala je samo še zavestna potreba, da postanete oziroma ostanete zdravi.

Če je v vas že prodrlo prepričanje o koristnosti enega važnejših dejavnikov zdravega življenja — telesne aktivnosti oziroma gibalne rekreacije, ne bo opravičila, češ da nimate časa. Takrat ko bo potrebno zdravljenje, pa boste čas lahko imeli?!

Zaradi vsega tega smo se odločili, da pričnemo organizirano in programirano preventivno zdravstveno rekreacijo pod geslom:

»Nazaj v naravo — zdravju naproti«

Tole vabilo so organizatorji šole zdravega življenja poslali vsem njenim udeležencem. Mi pa vam prilagamo še nekaj fotografij za spomin, skomine in opomin: ne pozabite na svoje zdravje! Udeleženci skupine so se sestali v torek, 17. oktobra in se domenili o nadaljevanju dela.

Žal nam periodika izhajanja Našega glasa ne dovoljuje, da bi vam sporočili, kaj so se dogovorili. O tem boste gotovo lahko izvedeli več, če boste poklicali Staneta Iskro ali pa Občinski sindikalni svet v Krškem (31-880).

Končno je prišel odziv tudi iz vrst udeležencev letošnje Šole zdravega življenja. Iz Dobove se je oglasila Suzana Zajc in v pismu navdušeno opisala program dejavnost te rekreativno-zdravstvene akcije. Naši bralci ga že dobro poznajo, zato ga tu ne bi ponavljali. Njena končna ocena pa je taka: »Kot udeleženka šole sem zaključila, da je program, ki smo se ga udeleževali, pomagal ne samo meni, ampak tudi ostalim udeležencem. Menim, da bi bilo Šolo zdravega življenja treba nadaljevati tudi doma v Krškem.«

Sindikalna obvestila

Društvo potapljačev »Videm« na Šolti

Za potapljače, člane društva »VIDEM«, so se 13. septembra začele delovne počitnice. Dvanajst se nas je zbralo v trajektnem pristanišču Split, od koder smo nadaljevali pot na otok Šolta. Tu se je naš gostitelj in organizator Branko Širola s svojim tovarišem Radetom Zenom v petih dneh izkazal kot dober, skrben gostitelj in organizator.

Potovanje se je seveda začelo doma, s pripravami. Te so bile kratke, hitre in učinkovite. Potrebno je bilo preveriti celotno potapljaško opremo: nože, globinometre, regulatorje, jeklenke, potapljaške obleke in podobno. Vsa je vzel še nujno osebno opremo in že smo bili pripravljeni za na pot. V Splitu nas je pričakal predstavnik podjetja »VIDEM«, tovariš Branko Širola, ki je imel na skrbi celotno organizacijo našega potapljanja. Po začetnem predstavljanju, ko nam je ta lanskoletni evropski prvak v jadranju ter jugoslovanski športnik leta 1988 predstavil predvideni program, organizacijo, ki stoji za nami, ter njene načrte razvoja, v katere nameravajo vključiti tudi nas, smo se odpravili na barko »Mala Mo« in jadrnico »Nemir«, s katero je Branko osvajal in še osvaja regate po Jadranu. Med mirno, enolično vožnjo je sonce pripekalo z vso močjo, kot da nam takoj na začetku želi povedati, kdo bo poleg globlin naš največji nasprotnik v naslednjih dneh.

Na Šolto smo prispeli dokaj hitro, če upoštevamo otovorjenost jadrnice, ki je po naravi prej dirkalni žrebec kot pa tovorni konj. Po prihodu druge skupine smo opravili formalnosti, uredili opremo (moralo smo dopolniti jeklenke z zrakom) in se odpravili na potop.

Glede na to, da je bil to prvi potop, je bila lokacija srečno izbrana. Globina ni presejala 35 metrov, dno je bilo peščeno s posameznimi skupinami kamnov, okoli katerih so se kopičile ribe — fratri, šargi, lumbraki, crneje, pici ipd. Druga skupina potapljačev — zaradi lažje kontrole še neizkušenih potapljačev smo se razdelili v dve skupini — je imela začetniško srečo. Na samem začetku potopa, na globini dvajsetih metrov je našla globoko, navpično šargero — luknjo, v kateri so se skrivali šargi. Luknja je bila globoka tri do štiri metre, polna rib, ki so se skrivale pred nami. Na tej lokaciji smo našli prve ostanke amfor. S tem smo potapljanje za ta dan zaključili.

Aktivnosti drugega dne so se, zahvaljujoč vztrajnosti Branka in Radeta, pričele zelo zgodaj. Vstati smo morali ob sedmih, zajtrkovati v petnajstih minutah, dopolniti jeklenke do pol osmih, se vkrcati... Ob osmih smo že bili na poti iz pristanišča. Tokrat smo se odpravili proti Splitskim vratom (ožina med Šolto in Bračem). Iskali naj bi mrežo, izgubljeno na steni 30-35 metrov globoko. Zaradi globine same sta obe skupini opravili kratek potop. Mreže nismo našli, smo pa zato

Udeleženci potapljaških počitnic z Brankom Širola (drugi z leve zgoraj) in Radetom Zenom (prvi z leve spodaj) na jadrnici Nemir.

na površino prinesli izredno lepe primerke škarpen.

Na tem mestu smo prvič in zadnjič imeli opravka z milico, ki jo je zanimala naša dejavnost na tem, za potapljanje sicer prepovedanem področju. Člani so tako prvič imeli priložnost občudovati njihovo potrpežljivost, ko so po vseh predpisih zahtevali naše potapljaške dokumente, izkaznice in karnete.

Medtem ko se je ena skupina ob Radetovi pomoči pripravljala na potop, je druga odkrivala užitke jadrnanja. Tudi tu se je izkazal Branko. Kljub vetru, ki je dosegal 3-5 boforov, je imel toliko zaupanja v svojo jadrnico in v nas, da je vsakemu članu skupine dal krmilo v roke. Tu se je kot tolikokrat poprej »izkazal« naš »China Boy«, ki je bolj kot jadrnanje ljubil spanje pravičnega. Verjetno je sanjal o razbitini, ki jo je našel na globini devetih metrov. Rezultati krmarjenja so bili različni, občutki še bolj. Bilo je vsega: prikrite treme, očitne samozavesti, izrednega zanimanja do popolnega ignoriranja. Tudi sama jadrnica je prav dobro preživela sunkovita reagiranja svoje posadke. Zato pa je »zadovoljstvo« nad posadko na različne načine pokazal njen lastnik: toliko da nas ni včlanil v svojo tekmovalno ekipo (dvakrat) oziroma pometal v morje (enkrat)!

Skratka, dnevi so hitro minevali. Število potopov pri vseh članih se je kljub pomanjkanju opreme bistveno povečalo. Vsi člani smo se, poleg potapljanja, dodatno navdušili tudi nad jadrnanjem. Pri potapljanju smo videli veliko lepih reči, med drugim tudi amforišče z ostanki amfor. Posamezniki pa so si za svoje zbirke nabrali prgišče različnih školjk. Tudi želodci so prišli na svoje. Najslabše jo je

odnesel Mrož; ta namreč ne je rib (so pa zato ribe s tekom pospravile njegov »zavrženi« zajtrk).

Potapljanje in jadrnanje je minilo uspešno. Vsi smo se vrnilo srečni in zdravi. Da smo vse to videli, doživeli in občutili, se še enkrat zahvaljujemo tako »VIDMU« kot tudi njegovemu predstavniku Branku Širola in njegovemu prijatelju Radetu Zenu, ki je tako požrtvovalno in z dobro voljo ter nasmehom vodil polnjenje jeklenk in izbiro terenov. Malo je takšnih ljudi in potapljačev s toliko elana in volje. Prav tako se zahvaljujemo vsem ostalim, ki so nam to omogočili, pa iz najrazličnejših vzrokov niso mogli sodelovati.

Upamo, da se bomo v takšni sestavi srečali tudi na kakšni drugi akciji. Če ne prej, pa na srečanju članov društva »VIDEM« in potapljaške sekcije KKK Lipa ter njihovih družinskih članov na Pagu (za novembrske praznike).

strelovod

Potapljači — člani KKK Lipa raziskujejo Krko

Osnovna dejavnost vsakega potapljača je potapljanje - ne glede na to, ali se potaplja v morju, jezeru ali reki. Ker vsi potapljači, člani LIPE, niso imeli možnosti sodelovati na vseh akcijah tako potapljaške sekcije LIPE kot Društva potapljačev »Videm« iz Krškega, so se člani potapljaške sekcije odločili, da se bodo potapljali v Krki in jo obenem raziskovali.

Rečeno — storjeno!

V okviru omenjene akcije so vsi aktivni potapljači, člani LIPE, preživeli okoli 25 ur pod gladino Krke. Kako je akcija potekala?

Pred akcijo je vsaka skupina dobila nalogo, da razišče smeri rečnega toka ter vse anomalije na posameznem področju (vrtince, vzgonski tok, globinski tok, hitrost na dnu, pod površino, smeri razprostiranja podvodnih čeri, čistost same vode in s tem povezano vidljivost, mesta zbiranja podvodnih naplavin, globino ipd).

Za potapljanje in s tem opravljanje teh nalog so bili določeni naslednji kraji: Čatež-

Budič, Krška vas-Zajla, Malence, Cerklje in Pristava. Vsa potapljanja so bila opravljena ob srednji vrednosti gladine Krke.

Vse ugotovitve potapljačev, katerih ni bilo malo, so v sekciji analizirali in zabeležili, predvsem zaradi opravljanja njihovih kasnejših nalog v sistemu civilne zaščite - reševanja iz vode oziroma na vodi. Za naslednje leto razmišljajo, da bi v sodelovanju s člani Društva potapljačev »Videm« raziskali celotno strugo reke Krke — od meje krške občine (meja z novomeško občino) do izliva v reko Savo. Po izsledkih te akcije naj bi na

karti reke Krke prikazali vse pomembnejše podatke: globino, tok, podvodne čeri, podvodna smetišča itd.

Za konec naj omenimo dve zanimivosti — ena je črna, druga svetla. Prva se glasi: Krka postaja vse bolj onesnažena in s tem ogledalo naše kulture. Očitno je, da globine postajajo vse večja smetišča brez možnosti nadzora. Druga: še je življenja v vodi — od najmanjšega (vodne bolhe, kozice in podobni živalski svet) do največjega (kapitalni somi in krapi).

CALABREZE

Tehnokratizem

Izbruh plezalne tehnike leta 1910 je odprl nove možnosti v tedaj prosto nepreplezljivih stenah. Klini, vponke, stremena in vrvi triki so v rokah večjih plezalcev pomenili konec odpora mnogih velikih alpskih sten.

Odličen zgled razvoja plezalske tehnike nudi ostenje treh Zinn. Od čiste proste plezarije (prosto plezanje pomeni uporabo izključno naravnih skalnih razčlemb) v Dibonovem razu ali pa v Prusovski počki do železnih »super direktissim« v norih severnih stenah. Nekateri teh grozljivk so nastale tudi ob preizdatni pomoči ekspanzijskih klinov — svedrovcev.

To dobo često imenujemo železna doba alpinizma. »Umor nemogočega« je Messner imenoval svedranje čez stene. Kot upor pretiravanju s tehniko se je vrnilo prosto plezanje. Z novo vsebino napolnjena ideja je prišla z one strani velike luže. »Free climbing« ne pomeni le prostega, temveč tudi svobodno plezanje. Pa še nekaj se je oplemenitilo pri norih Američanih. Kot feniks je vstalo tehnično plezanje s smetišča zgodovine v velikih granitnih stenah Severne Amerike. Prodor novih tehničnih pripomočkov, materialov in manevrov mu je dal krila. Gre za umetelno, delikatno in tvegano goljuhanje težnosti v svetu vertikale in onkraj nje. Sveder je tu le še relativno redek pripomoček.

Težavnost vzpona se ocenjuje bolj po dolžini in nevarnosti možnega padca kot po fizični težavnosti. V vsakem primeru je »tehnika« naporno garanje. Plezanje težkega tehničnega raztežaja (raztežaj je razdalja 40 do 45 m) traja ure ali pa kar cel dan. To pomeni ure in dneve visenja v pasovih in stremenih, nabiranja klinov, živčne napetosti in strahu. Razbolelo telo, nekaj kilogramov manj in razbite roke so skoraj obvezna posledica.

Uveljavljena je naslednja težavnostna lestvica za tehnično plezanje:

- A1 — padci do 5 m, relativno nevarni
- A2 — padci do 10 m, relativno nevarni
- A3 — padci 20 do 35 m, nevarni
- A4 — padci 40 do 45 m, zelo nevarni
- A5 — padci do 80 m, smrtni

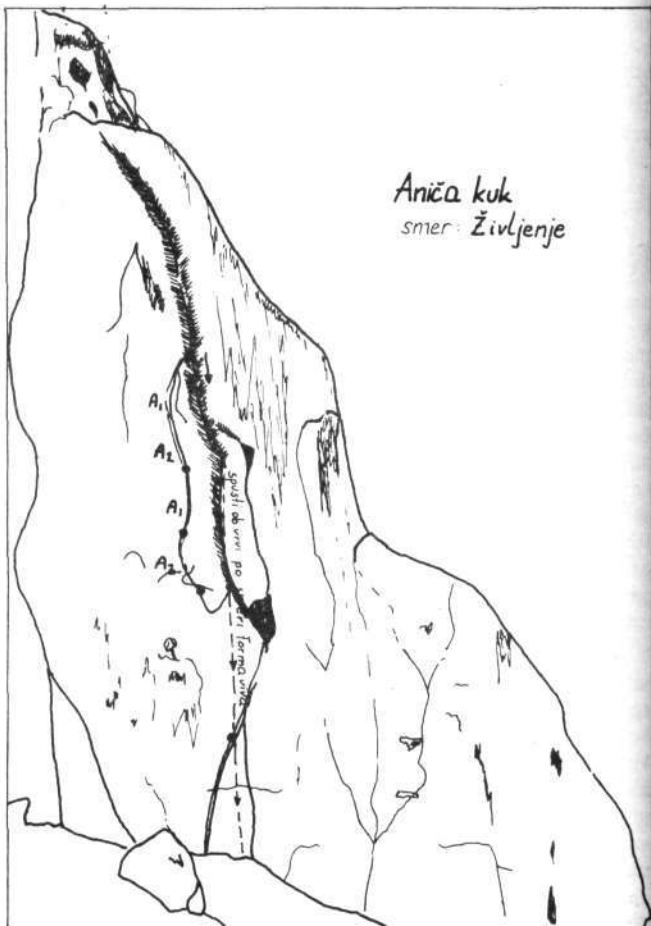
Seveda je težavnost do neke mere relativna. Tudi v okviru stopnje A1 je lahko plezanje dosti večje težavnosti, če nimaš na voljo potrebne opreme. Prav tako je relativna dolžina in nevarnost padcev. Dolgi padci v zrak (npr. v previsih) so varnejši kot krajši na police. Sicer pa — vsak padec je nevaren, mar ne?

Prizorišče najtežjega tehničnega plezanja je zid El Capitana v ZDA. Najtežje tehnike pri nas pa so v Paklenici.

V času letošnjih prvomajskih praznikov sva z Marčem (Zver) preplezala smer Spomin v Paklenici. Prvi vzpon sta leta 1985 opravila Jeglič in Karo v spomin na Vzpon v Patagoniji (Cerro Tore). Ocenila sta ga s VI+/A3.

Najprej sva popoldne napela tri vrvi čez spodnji del stene. Nato sva se spustila na tla prespat. Tako sva se s prižemami (tehnični pripomoček, ki omogoča hitro vzpenjanje ob že napetih — fiksnih vrveh) naslednje jutro hitro povzpela do najtežjega dela stene. Ta dan sva plezala od jutra do noči. Deževalo je večji del dneva, a na naju ni padla niti kaplja. Vodne zavese so se zlivale daleč stran od naju. Ves čas sva plezala daleč onkraj vertikale. Tisti dan sva dosegla konec previsov in bivakirala (preživela noč) v njihovem varstvu. Celo noč sva prosto visela nad dvestometerskim prepadom. Spalnih vreč nisva imela. Tako visenje v pasovih in stremenih je na moč neudobno in boleče. Seveda nisva nič spala, pa še cigarete so nama padle v vzhodje stene.

Naslednji dan sva že v dveh urah dosegla greben Aniča kuka. Medtem naju je še do kože opralo, burja pa naju je do kosti in še globlje premrazila.

Tiste dni nisva nič več plezala. Pestovala sva razbite roke in tri dni noro proslavljala.

Junija sva sva z Arnom (Koštomajem) spet plezala v Paklenici. Preplezala sva smer Življenje. Prvi vzpon sta opravila Knez in Kara. Ocena je A2 in ima samo nekaj ponovitev. Verjetno sva opravila šele četrti vzpon.

Bil je hec, ker nisva imela dovolj potrebnih klinov. Tako se je bilo treba večkrat po raztežaju spustiti nazaj izbijati klinove, da sva jih lahko višje ponovno zabila.

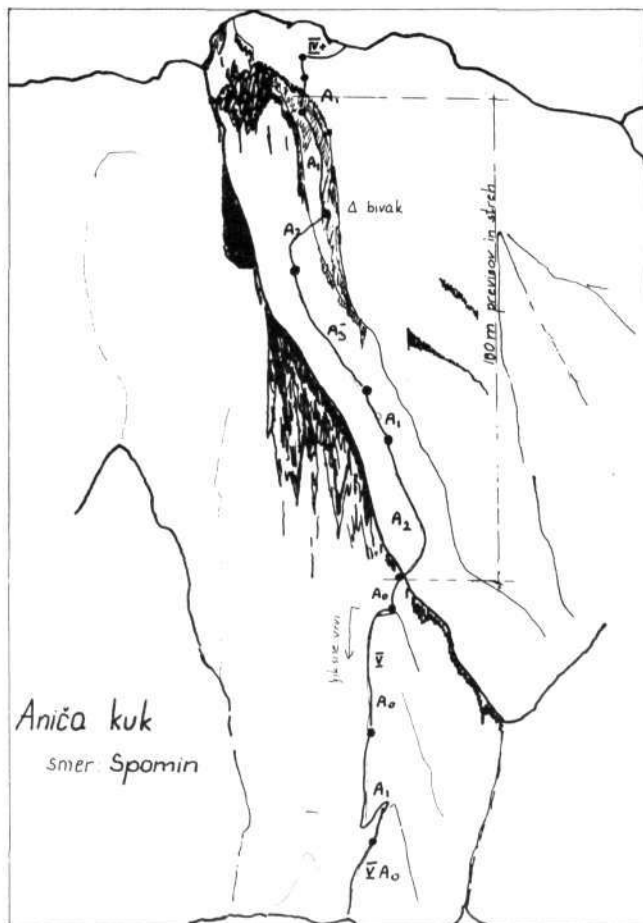
Prvi dan sva hitro odnehala in se spustila na tla. Verjela sva, da si bova lahko potrebno opremo sposodila pri prijateljih, pa nihče ni imel primerne s seboj. Naslednji dan sva nadaljevala s tistim, kar sva pač imela. Po desetih urah sva dosegla smer Forma viva, kjer se Življenje konča. Atraktivni spusti ob vrvi so naju ob mraku privedli spet na mesto, kjer sva tisto jutro začela.

Čez slabo uro sva že žulila vsak svoj pir v oštariji ob morju (pa ne samo enega) in se s prijatelji pogovarjala o najlepšem početju pod soncem — plezanju.

Miloš Kolšek

V času, ko so strokovnjaki v Krškem razmišljali o tem, ali je naša pitna voda nevarna samo v rednih razmerah ali tudi v izrednih, so trgovci očitno ravnali domiselno. V krških in brežiških prodajalnah so nabavili aseptično polnjeno vodo v brik-pak embalaži. Voda, ki jo sicer uporabljajo na jahtah in je doslej pri nas sploh ni bilo možno dobiti, bo gotovo rešila marsikatero starše dileme, kako naj najmlajšim otrokom pripravijo zanesljivo neoporečno hrano. V zmešnjavi označb maščobne stopnje na embalaži in brez vsega, kar kravjemu mleku odvzamejo predelovalci, so marsikateri starši gotovo že ugotovili, da je, če že ni materinega mleka, najbolj zdravo in sveže mleko, zmešano iz mleka v prahu. Ob dvomljivi kakovosti vode je to vendarle nekakšno jamstvo neoporečnosti. V začetku oktobra je bila cena litra take vode med 4.500.- in 5.500.- dinarjev — odvisno od prodajalne.

AKCIJSKA PRODAJA TRENIRK
OTROŠKA KONFEKCIJA

PRI GOSTILNI KUŽNITIZ
ODPRTO: -ZRAKIČ
-PONEDELJEK | od 15.00
-SREČA
-PETEK | do 18.00

Opusov gledališki avtobus

Za tiste, ki se še niste sprijaznili z dejstvom, da živite v kulturni provinci, vsaj kar zadeva vrhunske umetniške dogodke,

za tiste, ki od časa do časa obujate spomine na študentska leta, ko ste hodili v gledališče, opero in na koncerte,

za tiste, ki ste se že nekoliko naveličali kabelskih, satelitskih in drugih programov v instant tehniki sodobnih tehničnih pridobitev in bi si želeli kaj takega doživeti tudi v živo,

in seveda tudi za vse druge, ki vas bo pritegnila naša ponudba

pripravljamo organizirane ogledе gledaliških in glasbenih prireditev v Ljubljani, izjemoma tudi v Celju, Zagrebu...

V sezoni 1989/90 bomo v obdobju november-maj organizirali obisk šestih predstav (predvidoma enkrat mesečno), od tega štiri gledališke ter po eno operno ali baletno in en glasbeni koncert. Ogledali si bomo v glavnem kvalitetnejše in zahtevnejše predstave, kakršnih običajno ne premoremo v gostovanjski ponudbi Posavja.

In kako se pridružite potnikom Opusovega gledališkega avtobusa?

Za začetek vam ponujamo v izpolnitve vprašalnik, s katerim si bomo lahko pomagali pri oblikovanju ponudbe in pri organizaciji našega sodelovanja. Za posamezne predstave se boste prijavi pri naših sodelavcih, ki vas bodo pravočasno obvestili o podrobnostih. Že sedaj vam lahko obljubimo, da cena našega aranžmaja za posamezen obisk gledališča (vstopnica, prevoz, organizacija) ne bo za več kot 25 odstotkov višja od cene posamezne vstopnice za obiskovalca iz, npr., Ljubljane, prizadevali pa si bomo, da nam bo vsem zainteresiranim kljub precejšnjim prevoznim stroškom čim bolj dosegljiva.

Hvala za sodelovanje in kmalu na svidenje na Opusovem gledališkem avtobusu!

Informacije: tel 31-977.

Vodja agencije:

Silvester Mavsar

Ponudba, na kakršno ste že dolgo čakali:

Opusov
gledališki
avtobus®

OGA

VPRAŠALNIK

Ime in priimek

stanovanje tel.

služba, šola tel.

Kateri delovni dan bi vam najbolj ustrejal (obkrožite):

- a) ponedeljek c) sreda
b) torek č) četrtek

Kateri dan med vikendom bi vam najbolj ustrejal:

- a) petek b) sobota c) nedelja

Katere vrste gledališko predstavo bi si izbrali za ogled:

- a) vseeno katero c) dramo
b) komedijo č) tragedijo

Katere avtorje imate raje:

- a) domače č) sodobne
b) tuje d) avantgardne
c) klasike e) vseeno

Ali bi si želeli ogledati tudi predstavo tujega gledališča:

- a) v vsakem primeru b) ne
c) da, vendar le v enem od naslednjih jezikov (naštejte):

Ali imate npr. v Ljubljani svoje priljubljeno gledališče:

- a) Dramo SNG d) Glej

- b) Mestno gledališče ljubljansko e) Šentjakobsko gledališče
c) Cankarjev dom f) drugo

č) Mladinsko gledališče

Ali bi se udeležili ogledov v Zagrebu:

- a) v vsakem primeru
b) le glasbenih predstav
c) le nastopov slovenskih gledališč
č) ne bi

Ali želite, da v naš Opusov avtobus vključimo tudi druge nastope:

- a) opero č) filharmonijo
b) balet d) nastope znanih solistov
c) sodobne plesne predstave e) drugo

Ali bi želeli imeti pred začetkom predstave v Ljubljani na voljo eno uro časa za druge opravke:

- a) da c) le ob vikendu
b) ne č) le med tednom

S podpisom se prijavljam za Opusov gledališki avtobus in se hkrati obvezujem, da se bom udeležil(a) vsaj treh predstav.

Izpolnjen vprašalnik pošljite čim prej na naslov: Silvester Mavsar, Kajuhova 7, Krško (s pripisom: OGA). Vprašalnike lahko oddate tudi osebno na Študentskem servisu Krško (poleg tržnice). Če vam vprašalnikov zmanjka, jih fotokopirajte!

Krški »benovci« v Cankarjevem domu

Čprav nastop v osrednjem kulturnem hramu še ne pomeni tudi izključnega merila kakovosti neke kulturne skupine, je nastop v Cankarjevem domu želja vsake skupine, še posebno amaterske, saj vemo, da so tem vrata doma le redko odprta.

Zato je prav gotovo razveseljivo, da je tako priložnost dobil domači Literarni klub »Beno Zupančič«, ki je v srednji dvorani doma nastopil 18. oktobra zvečer z izborom poezije svojih treh članov, ki so doslej že izdali pesniške zbirke. To so Asta Malavašič (Šelestenje nemira, 1989), Ana Rostohar (Rekviem, 1989) in Silvo Mavsar (Samobeg, 1982). Poleg recitatorjev klubske izvajalske skupine je z lastnimi uglasbitvami nekaterih pesmi omenjenih avtorjev nastopila tudi pevkica Stanka Macur ob spremljavi Janka in Sonje Avsenak ter drugih. Literarno-glasbeni večer v Ljubljani, s katerim so klubovci začeli delovno proslavljanje desetletnice delovanja, so naslovili po eni izmed pesmi Aste Malavašič: HOČEM, DA NEKAJ OSTANE. (Opus-press)

»Slovenski smo fantje«

Tak je naslov druge knjižice iz zbirke Mini opus, ki izhaja v sodelovanju Literarnega kluba »Beno Zupančič« in agencije Opus. V knjižici, ki je izšla oktobra, je objavljen izbor slovenskih narodnih pesmi, katerim je dodana tudi Prešernova Zdravljica. To in druge knjižne izdaje domačih ustvarjalcev lahko nabavite v Valvasorjevi knjižnici Krško.

Pisatelj, dramatik in publicist Peter Božič o gostovanju krških literatov v Ljubljani:

»Zakaj nisem bil nocoj na srečanju slovenskih književnikov v Kranju? Preprosto zato, ker je v Ljubljani gostoval »moj« literarni klub iz Krškega! Vedel sem, da tudi tokrat ne bodo razočarali in res niso. Videli ste zadovoljno publiko, med katero so bili tudi znani ustvarjalci (npr. Ciril Zlobec, op. S.M.) in kritiki s televizije in radia. Še pomembnejše je to, da je bila okrogla dvorana (z nad 200 sedeži) dobro zasedena in težko bi se spomnil, kdaj je bil nazadnje literarni večer tu tako dobro obiskan. To je najboljši dokaz, da se je vodstvo Cankarjevega doma pravilno odločilo, ko je dalo priložnost ljubiteljski skupini iz Posavja. Krčani so jo dobro izkoristili!«

S. Mavsar

Jasna Kozar-Hutheesing in Janak Hutheesing

Slikarska kolonija Jesen na Sremiču '89

Hotel Sremič in Turistična zveza Krško sta od 22. do 24.9.1989 pri gostišču Tri lučke na Sremiču organizirala srečanje slikarjev Jesen na Sremiču z željo, da bi taka srečanja postala tradicionalna. Nameni srečanja so bili popestritev turistične ponudbe v Krškem, kvalitetnejša turistična propaganda, predvsem pa ohranjanje kulturne dediščine - starih vinskih hramov, ki jih neusmiljeno izpodrivajo sodobne zidanice in vikendi.

Od šestih slikarjev, ki sta jih izbrala organizatorja, so prišli Irina Rahovsky-Kralj, Daniel Fugger, Jasna Kozar-Hutheesing, Janak Hutheesing in Jože Marinč. Likovni motiv je bila krajina. Slikali so na Sremiču, Libni, Kremenu in Bučerci. Njihova dela so bila razstavljen na prodajni razstavi 24. septembra, odkupne nagrade pa so znašale od 4.000.000 do 8.000.000 din.

Daniela Fuggerja, magistra slikarstva za portret in kompozicijo, smo vprašali, kaj meni o Jeseni na Sremiču '89. »Prevzelo me je okolje, ki je čudovito za slikanje. Škoda, da civilizacija tako posega v naravo in uničuje staro tradicijo. Skrajni čas je že, da poskusimo ohraniti stare stvari za mlade rodove. Najraje imam jesen, ko narava položi barvne preproge po tleh in po drevesih, barvno simfonijo, ki slikarju ponuja barve. Pravi kontrast je, ko pogledam v dolino in vidim dim, ki se vali iz »Djura Salaja«, v daljavi pa se

blešči Nuklearna elektrarna. Vendar imam zaupanje v strokovnjake. Kot udeleženec sem prvič sodeloval v slikarski koloniji in moram reči, da me je zelo navdušila. Med nami je bilo tovariško vzdušje. Žal mi je, da ni bilo več časa za slikanje in za ogled mesta,« je povedal Fugger.

Andreja Žibret

Udeleženci kolonije, kakor jih je predstavil Jožef Matijević, umetnostni zgodovinar iz Novega mesta

Irina Rahovsky-Kralj iz Ljubljane je že kot gimnazijka likovno delovala pri mladinski reviji Mlada pota. Kasneje se je med študijem na filozofski fakulteti vpisala še na akademijo za likovno umetnost v Ljubljani, kjer

Slikarji pri gostišču Tri lučke, od leve: Daniel Fugger, Irina Rahovsky-Kralj, Janak

Hutheesing, Jasna Kozar-Hutheesing, Jože Marinč.

je uspešno diplomirala in končala tudi specialno šolo za restavracije. Njene slike kažejo elementaren pristop k naravi in kot portretistka tudi v naravi vidi in izbere motiv, ki ga nato portretno obdela.

Jasna Kozar-Hutheesing, rojena v Murski Soboti, si je formalno izobrazbo pridobila na ljubljanski likovni akademiji in jo dopolnila s podiplomskim študijem pri Gabrielu Stupici. Izredno živahna barva je osnovni likovni element in dominantno izrazno sredstvo njenih slik.

Janak Hutheesing se je rodil v Indiji. Študiral je slikarstvo v Angliji in arhitekturo v Ahmedabadu. Živi v Mariboru in dela kot ustvarjalec v svobodnem poklicu. V njegovih slikah je poudarjena risba.

Daniel Fugger, rojen v Domžalah, je študiral na ljubljanski likovni akademiji pri Gajmiru Antonu Kosu in nato opravil še specialno za portret in kompozicijo. Njegovih pet na koloniji nastalih slik kaže vehementno ustvarjalno osebnost, ki se loti izbranega motiva študijozno in natančno. Lazurno naneše-

ne barve dajejo slikam razpoložensko noto jesenske pokrajine.

Jože Marinč iz Kostanjevice, sicer rojen na Notranjskem, je najmlajši udeleženec prve slikarske kolonije na Sremiču. V gostišču Tri lučke je stalno razstavljen njegov ciklus Vinogradnikov križev pot, na koloniji pa si je poleg dveh izrezov iz narave izbral tudi dva interiera. Njegova dela kažejo barvno nasičenost in kontrastnost ter so polna prefinjenih barvnih odtenkov.

Dejavnosti ob tednu otroka na Senovem

V šoli in vrtcu so se letos v povezavi z Društvom prijateljev mladine Senovo odločili za nekaj dejavnosti ob tednu otroka v prvi polovici oktobra. Na pionirski konferenci so pionirji povedali, kaj želijo, naloga šole pa je bila, da jim to poskuša tudi uresničiti. Najbolj presenečeni so bili nad željo otrok, naj bo teden otroka teden brez spraševanja in kontrolnih nalog. Seveda so jim to željo uresničili, saj bo še dovolj časa za ocene v tem šolskem letu. Na kulturni dan so povabili Jano Stržinar, ki je učencem nižje stopnje predstavila svojo lutkovno pravljico Zaljubljeni zmaj. V tem času so izvedli tudi športni dan, tako da je bilo za pouk malo časa. Za učence nižje stopnje so organizirali tudi nekaj dejavnosti po pouku. Tako so izvedli igralni dan. Koliko veselja so s tem naredili učencem, vedo mamice. Otroci so bili presrečni, da so v šolo lahko prinesli tudi igrače. Živčava je bilo v šolski stavbi resnično dovolj, otroci so še ob odhodu domov radi pokazali svoje igrače. Žal pa so ugotovili tudi to, da vsi otroci doma nimajo igrač. Igrali so se vseeno, za organizatorje pa je bilo to grenko spoznanje. Za učence nižje stopnje so organizirali še dan dejavnosti, in sicer so otroci lahko risali, oblikovali predmete in živali iz kartona, iskali novo pesmico, poslušali pravljice, pripravili in se nato sladkali s sadno kupo ter plesali. Seveda niso pozabili na športne aktivnosti, le da so jih prestavili na drug dan zaradi slabega vremena. Aktivnosti so zaključili še z boljšim sejmom v petek popoldan. Otroci so lahko prodajali svoje igrače, lahko so jih tudi podarili. Brezplačno pa so imeli vse popoldne ob glasbi in risanju na razpolago pečen kostanj, ocvrte krompirčke, čaj, jabolka in žvečilne gumije. Brezplačno so lahko vse delili zato, ker so naleteli na razumevanje v nekaterih delovnih organizacijah in trgovinah. Otrokom so želeli še polepšati lep sončni dan. Menijo, da jim je to uspelo, vendar le za tiste, ki so prišli. Obisk je bil namreč skromen.

Vida Ban

Je res samoupravljanje krivo vsega?

Besedo »samoupravljanje« zadnje čase srečujemo zelo pogosto, kot da bi bilo samoupravljanje krivo za neuspehe preteklosti in sedanosti. Vendar bi mu krivdo lahko naložili le, če bi to besedo vzeli kot oznako za vse, kar je bilo napačno, in ji tako pripisali novo vsebino. Nekaterim očitno ustreza, da samoupravljanju pripisujejo negativen pomen.

Samoupravljanje je prej označevalo sproščanje ustvarjalne iniciative množic, pot do osvoboditve človeka in dela, sredstvo, s katerim naj bi delavci zagospodarili nad lastno usodo. Vendar je bilo v Jugoslaviji samoupravljanje od nekdaj slabo uresničeno. Potekal je spopad med državo in samoupravljanjem, med centralističnim gospodarstvom in decentralizacijo, med tržno-planskim gospodarstvom in demokracijo itd.

Tako predstavnikom države ustreza, da je krivo samoupravljanje, ne moti jih, da so raziskave in analize mnogokrat pokazale, kako omejeno in nepopolno je še vedno naše samoupravljanje in da so onečedili še eno obetavno alternativo socializma, ki ima globoko humanistično vsebino. Spet se je ponovila naša stara slabost: zagnano uvedemo nekaj novega, potem pa kritiziramo, še preden smo novost sploh uresničili, praktično preizkusili. V našem povojnem razvoju smo nenehno padali iz skrajnosti v skrajnost.

Zeleni Slovenije

Organizacija Zeleni Slovenije ima sedaj nekaj čez 300 članov. To ni malo, pravijo, pa tudi veliko ne. Preseči želijo število 500, ki bo verjetno uradna meja za registracijo te politične organizacije. Zato pozivajo vse, ki ste pripravljeni vložiti svoj čas, delo in znanje v prizadevanje, da bi zaustavili uničujoče procese propadanja okolja, da se jim pridružite. Vse podrobnosti lahko izveste na sedežu Zelenih v Ljubljani na Dalmatinovi 4 (RK ZSMS), tel. (061) 312-381 in 312-659. Če se bo pokazalo, da je pri nas veliko zanimanje za vključevanje v to organizacijo, bomo v naslednji številki objavili obrazec pristopne izjave.

Krivda samoupravljanja ustreza tudi tistim, ki bi, oziroma so že izgubili svoje privilegije z razvojem samoupravljanja, v drugačnih družbah pa bi bili v privilegiranem položaju. Mnogo je tudi takih, ki se ravna po modi in obračajo po vetru. Še včeraj so goreče zagovarjali samoupravljanje, danes pa hvalijo tržno gospodarstvo.

Družbeni sistem je nemogoče spremeniti v kratkem času, pa tudi razmere v ožjem in širšem okolju družbe se neprestano spreminjajo in treba se jim je prilagajati. Skrajni čas je že, da se začnemo učiti na lastnih napakah in sistem izpopolnjevati, ne pa da ga nenehno menjavamo. Tako bi tudi iz samoupravljanja morali vzeti pozitivne sestavine, jih razvijati in dopolnjevati. Pri tem bi se lahko zgledovali po najbolj razvitih družbah, ki se razvijajo po logiki majhnih korakov. Mnoge gospodarske in družbene krize so te družbe prebrodile ravno z uvajanjem »samoupravljanja« v poslovno in delovno življenje. K temu so prispevale tudi tehnološke spremembe, pri katerih se je sproščala ustvarjalna iniciativa množic, kar je Lenin opisal kot prednost socializma. Te družbe gradijo produktivnost predvsem na ljudeh, zato so podjetju potrebni resnično, ne le formalno podvrženi delavci, takšni pa so lahko le delavci, ki v podjetju poleg mišic uporabljajo tudi možgane. Tako opravljajo delo, ki ni monotono, in hkrati s potrebami podjetja uresničujejo tudi svoje potrebe.

Višja raven razvitosti proizvodnih sredstev omogoča in zahteva svobodnejše odnose med zaposlenimi, večjo samostojnost delavca, višjo življenjsko raven, skrajšanje potrebnega in dejanskega delovnega časa itd. Mi še vedno ne vidimo bistva v mehanizmih razvoja, ostajamo le pri spreminjanju imen, naslovov itd.

Mnoge države v razvoju imajo tržno gospodarstvo, pa kljub temu zaostajajo za razvitimi. Velikost tovarni ni pomembna, bistveno je, da proizvajajo kakovostne izdelke, ki so proizvedeni poceni in ustrezajo potrebam posameznikov. Gesla, kot so konkurenčnost, tržno gospodarstvo, zasebna iniciativa, sama po sebi zelo malo pomenijo. Pomembni so rezultati, ki jih dajejo, in prav z njihovim uresničevanjem bi se morali več ukvarjati. Strokovnjaki pri nas pa se še vedno ne morejo sporazumeti, kaj je tržno gospodarstvo.

Uvajanje blagovno-tržnih elementov je bilo

velik preobrat v socializmu, ki je izzval svetovno zanimanje. Pomeni večjo samostojnost za posamezne gospodarske enote, kolektive, večjo odgovornost za njihov položaj itd. Raziskovanje najuspešnejših gospodarskih organizacij v Sloveniji (1987) je pokazalo, da samoupravljanje ne ovira delavcev, ampak jih pritegne k boljšemu gospodarjenju. Politiki in mnogi poslovodni delavci manj uspešnih podjetij so te rezultate nekako spregledali.

Osnovni interes vseh ljudi je boljše življenje. Ker niso gospodarji svojega dela niti ne odločajo o razmerah svojega dela, živijo vse slabše. Protestirajo s stavkami, neuspešnimi referendumi, političnimi demonstracijami itd. Za izboljšanje svojega položaja uporabljajo edino sredstvo, ki jim je še preostalo: svoje delo. V primerjavi z razvitimi državami je njihovo delo vredno vse manj, čeprav si ga niso razvrednotili sami.

Samoupravljanje moramo očistiti sestavin, ki ne pospešujejo gospodarskega razvoja. Ne smemo pa zavreči tistih, ki prispevajo k doseganju gospodarske učinkovitosti, ki motivirajo ljudi za uspešno delo. Minili so časi, ko so družbene in gospodarske krize lahko reševali posamezni vladarji; danes jih lahko rešujejo le ustvarjalne množice, to pa je bistvo samoupravljanja. Zato se ne bi smel nihče sramovati besede »samoupravljanje«.

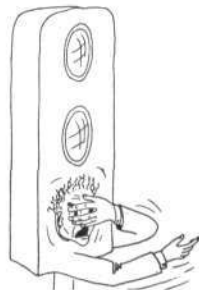
(Povzetek komentarja Bogdana Kavčiča, Teorija in praksa 1989, št. 6-7, str. 860-863; priprava: Andreja Žibret)

Morda bo pomagalo

Bralci ste gotovo že opazili najnovejšo bradato vest, ki se vleče že od poletja. Naš edini semafor še vedno samo nemočno opozorilno utripa in sporoča voznikom, da je pokvarjen, da jim ne more pomagati skozi prometno zmešnjavo, ki je kaj pogosta v njegovem rajonu. Nastajajo namreč dolge čakalne vrste, motorni plin se veselo širi zaradi živčnega pritiskanja na pedale, bencin izgoreva v prazno, ljudje so nervozni, nerodni, v strahu in negotovosti povzročajo še dodatne težave in karambole... Ob konicah sicer priskočijo na pomoč prometniki in nered urejajo lastnoročno, a to so počeli tudi takrat, ko je semafor še normalno deloval, in - za večno jih tudi ne moremo kar montirati v križišče. Sedaj pa že dolgo ni več normalno! Ceste so obremenjene, ljudje pa, kot pač vsi ljudje na svetu, ki se jim ne godi najbolje. Nervozni so, sitni nase in na okolico, mudi se jim, ker so si prisiljeni nalagati čedalje več opravkov, ne servisirajo redno vozil, ne upoštevajo prometnih predpisov in sovoznikov... Napake so na tako kočljivem križišču seveda pogoste. Ni sicer veliko nesreč s tragičnim izidom, so pa številne tiste s precejšnjo materialno škodo, verjetno tudi kaka bolniška ali vsaj pregled... Vozniki so potem zaradi popravila nekaj časa brez svojih avtomobilov ali pa se, kolikor je mogoče dolgo, vozijo s po-

škodovanimi. Včasih je vzrok pomanjkanje denarja, včasih pa ni nadomestnih delov. Škodo običajno povrne zavarovalnica... Skratka: vedno stroški!

Vse to, k sreči še brez žrtev, se dogaja zaradi tega, ker je krški semafor v okvari in bi za njegovo popravilo potrebovali 34 milijard dinarjev. Za ta denar danes že ne dobite več kaj prida avtomobila. Verjamemo, da tisti, ki bi moral dati naročilnico za popravilo (Cestno podjetje Novo Mesto — enota Krško), denarja kljub neveliki vsoti nima. Zaradi tega semaforja v okvari pa je zavarovalnica zanesljivo odštela že precej sredstev. Kaj ko bi se vsi skupaj potrudili, ugotovili, da končno le ni vseeno, kam in od kod odteka denar, in z združenimi močmi vsaj do prvega naslednjega praznika (vseeno katerega, samo da bo čim prej!) občanom podarili popravljen semafor v Krškem?!

Pripis: Zdi se, da je nekoga spodbudilo to, da smo »mrtvo« krško križišče fotografirali, kajti že naslednji dan smo opazili, da so od semaforjev ostali le goli stebri. Očitno se je nekdo odločil in odnesel njihove svetlobne dele v popravilo. Samo upamo lahko, da se to ne bo preveč zavleklo.

Tisti, ki so osrednjo ulico krškega mestnega jedra poimenovali po krških žrtvah, si gotovo niso mislili, da bi lahko imel ta naziv še kak drugačen zven razen zgodovinskega. Kronično pomanjkanje parkirnih prostorov in nedisciplinarnost voznikov pač ob konicah naredita svoje. Cesta krških žrtev se zamaši in ni ga prometnika ali kazni, ki bi to lahko s še tako zagnanostjo preprečila. Edina možna pomoč bi lahko bil dodatni parkirni prostor in seveda samodisciplinarnost voznikov. Sicer bo nekega dne resnično padla tudi tu kaka žrtev, če ne drugje, pa pri avtobusni postaji, kjer vozniki resnično težko delajo v pogojih, ko se je vse zarotilo proti njim.

DO KOSTAK Krško

Cenik komunalnih storitev DO Kostak Krško do konca leta 1989

I. VODARINA	Povečanje — veljavnost od		
	1.10.89	1.11.89	1.12.89
Povprečna cena	15.380	20.220	26.590
1. Potrošniki, ki uporabljajo vodo iz vodovoda na črpalni sistem, plačujejo vodarino po naslednji tarifi:			
a) gospodinjstva, DPO in društva	5.400	7.100	9.340
b) OZD in zasebni obrtniki	21.930	28.840	37.930
2. Potrošniki, ki uporabljajo vodo iz vodovoda na gravitacijski sistem, plačujejo vodarino po naslednji tarifi:			
a) gospodinjstva, DPO in društva	5.270	6.930	9.120
b) OZD in zasebni obrtniki	21.070	27.710	36.440
Gospodinjstva, ki nimajo vgrajenih vodomerov, plačujejo vodarino v pavšalnem znesku po članu gospodinjstva mesečno:			
a) gospodinjstva — črpalni sistem:	54.000	71.000	93.400
b) gospodinjstva — gravitacijski sistem	52.700	69.300	91.200
Poleg tega plačujejo gospodinjstva, ki nimajo vodomerov, po glavi živine (konji, govedo) mesečni pavšal v vrednosti 5 m ³ vodarine. Ostali potrošniki, ki nimajo vgrajenih vodomerov, plačujejo pavšalno vodarino po cenah:			
a) DO, DPO, društva in zasebni obrtniki — na zaposleno osebo 150 l/dan			
b) obrtniki, ki uporabljajo vodo v tehnološkem procesu (peki, slaščičarji) — na zaposleno osebo 400 l/dan			
c) gostinstva — na zaposleno osebo 600 l/dan			
Za prekomerno porabo upravljalec vodovoda in potrošniki sklenejo posebne pogodbe.			

II. KANALŠČINA

Kanalščina se zaračunava vsem uporabnikom kanalizacije in tudi tistim uporabnikom vodovoda, za katere je predvidena izgradnja kanalizacije po planu SKIS Krško v srednjeročnem obdobju 1986-1990.

	Povečanje — veljavnost od		
	1.10.89	1.11.89	1.12.89
Povprečna cena	2.670	3.510	4.610
1. Gospodinjstva, DPO in društva	1.150	1.510	1.990
2. OZD in zasebni obrtniki	3.760	4.950	6.510
3. Gospodinjstva, ki nimajo vgrajenega vodomera, plačujejo kanalščino v pavšalnem znesku od 10 m ³ odvedene vode.			

III. ODVOZ SMETI

Storitve odvoza smeti, shranjevanja smeti in ostalih komunalnih odpadkov se zaračunavajo po stanovanjski in poslovni površini.

	Povečanje — veljavnost od		
	1.10.89	1.11.89	1.12.89
Povprečna cena	1.735	2.880	3.790
1. Gospodinjstva, DPO in društva 1.000 1.310 1.720			
2. OZD in ostali	2.600	3.420	4.500
Cenik je bil sprejet na 24. redni seji DS DO Kostak (v razširjeni sestavi) dne 29.9.1989.			

Direktor DO Kostak:
Roman Sotler

Krški alpinisti:

Tveganje zmanjšuje zanesljiva oprema

Preteklo leto, natančneje 10.10.1988, smo v Krškem pričeli z alpinistično šolo. Obiskovalo jo je šest tečajnikov, od tega jih je pet opravilo izpit za alpinističnega pripravnika. To so bili: Gorazd Pozvek, Danica Pozvek-Vidmar, Miran Pribožič, Franc Gričar in Olga Zorko.

Opravili smo 123 plezalnih vzponov v stenah Paklenice, Kleka, Ojstrice, Štajerske Rinke, Jalovca in še nekaterih drugih. Od tega je bilo nekaj zimskih vzponov: Raz Jalovca, Hudičev steber, Dularjeva zajeda, Grintavčev steber. Zelo zahtevne tehnične smeri: Spomin, Življenje, Žrelo; smeri -7. težavnostne stopnje: Domžalska, Forma viva, Leva tržiška.

Splezali smo 15 športnih smeri od 7. do -9. težavnostne stopnje v plezalnih vrtcih Vipave, Dovžanove soteske, Armeškega in Finhensteina v Avstriji. Zaradi skope zime pa smo opravili le štiri turne smuke. Upamo na obilnejšo letošnjo zimo.

Alpinistična sekcija Krško ima 11 članov, od tega 3 alpiniste, 6 pripravnikov in 2 tečajnika. Prostore imamo v mladinskem domu v Krškem (v barakah za »podmornico«) in se dobivamo vsako sredo od 19. do 20. ure.

Financiramo se zaenkrat še sami, kar nam zelo otežuje boljše delovanje.

Plezalne vrvi starije, naša življenja pa so odvisna od teh vrvi, zato upamo, da bomo kmalu v krški občini zbrali sredstva vsaj za nekaj plezalnih vrvi. Za vsak primer še številka žiro računa: 51600-620-16-05-980-80702-4809/59, s pripisom: za AS (alpinistično skupino).

Arnold Koštomaj

Prireditve v krškem delavskem domu

V Delavskem domu Edvarda Kardelja bosta konec tega in začetku prihodnjega meseca dve glasbeni prireditvi. V soboto, 28. oktobra, bo v veliki dvorani koncert mešanega pevskega zbora iz Budimpešte, gosta krškega MePZ »Viktor Parma«. V petek, 10. novembra, pa bodo na odru delavskega doma nastopili Pihalni orkester Kapele, Glasbena šola Brežice in Big band »Videm« iz Krškega. Celotni izkupiček tega dobrodelnega koncerta je namenjen brežiški bolnišnici.

Poleg tega bo v DKD novembra in decembra nekaj gledaliških predstav, ki bodo namenjene proslavljanju 300-letnice Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske in jih omenjamo v članku o proslavljanju tega kulturnega jubileja.

Informacija

o trenutnem stanju vzgoje in izobraževanja ter o predvidenih spremembah družbenega upravljanja na tem področju

Neustrezen materialni položaj vzgoje in izobraževanja je v razdobju od aprila do junija 1989 sprožil med učitelji v Sloveniji val nezadovoljstva ter protesta, ponekod tudi stavk. Povod za to je bila prepočasna valorizacija sredstev, namenjenih za osebne dohodke delavcev v šolah, ob tem pa je prišlo do izraza nakopičeno nezadovoljstvo s položajem šolstva v zadnjih letih, odkar je celotna jugoslovanska družba v ekonomski krizi.

Kriza gospodarstva se odraža tudi v družbenih dejavnostih. Tako je tudi stanje celotnega področja vzgoje in izobraževanja kritično in je posledica večletnih nesorazmerij med že obstoječo dejavnostjo in sredstvi, ki so bila s planskimi dokumenti in z interventno zvezno zakonodajo določena za področje vzgoje in izobraževanja, pa tudi posledica neustrezne šolske zakonodaje, po kateri se je družbeno in strokovno odločanje prepletalo in so se sprejemale nove programske odločitve kljub pomanjkanju sredstev. To je ob ističasnem interventnem omejevanju sredstev za družbene dejavnosti povzročilo osiromašenje materialne osnove šolstva in onemogočilo njegov razvoj v smislu kvalitete, zagotavljanja možnosti za stalno izpopolnjevanje učiteljev in opremljanje šol z novo učno tehnologijo.

Še plansko zastavljeni cilj, to je usklajevanje osebnih dohodkov učiteljev z osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu, je bil zadnja leta kljub velikemu angažiranju vseh pristojnih organov izpolnjen zaradi zadrževanja ocen o valorizaciji šole v zadnjem tromesečju, kar je realno vrednost te nimalne uskladitve v precejšnji meri izničilo. Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo je preko izvršnega sveta opozoril skupščino SR Slovenije na ta neskladja v vzgoji in izobraževanju že februarja 1987 v poročilu o stanju vzgoje in izobraževanja. Po sklepih, ki jih je skupščina SR Slovenije sprejela po tem poročilu, je pripravil spremembe šolske zakonodaje, kolikor je bilo to možno v okvirih veljavne Ustave SRS. Sprejete spremembe in dopolnitve obeh zakonov že vplivajo na izobraževanje v programskem in finančnem smislu v šolskem letu 1989/90,

vključno s permanentnim izobraževanjem učiteljev in njihovim napredovanjem. Sprejeti amandmaji k Ustavi SR Slovenije pa bodo omogočili nadaljnje sistemske spremembe na področju vzgoje in izobraževanja, in sicer:

— definiranje in nov sistem financiranja nacionalnih programov za vse vrste in stopnje izobraževanja,

— bolj racionalen in učinkovit sistem razporejanja sredstev za vzgojo in izobraževanje,

— bolj smiselno upravljanje vzgojno-izobraževalnih organizacij, predvsem šol, ki izvajajo programe nacionalnega pomena,

— bolj smiselno, racionalno in učinkovito organiziranost družbenega upravljanja področja vzgoje in izobraževanja na vseh ravneh odločanja, koordinirano delovanje zakonodajnih, strokovno pedagoških in strokovnih služb.

12. člen Ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev IX-LXXXIX k Ustavi SRS določa, da se do 1.1.1990 z zakonom, lahko pa tudi z odlokom, ki temelji na zakonu, določi način zagotavljanja sredstev za skupne družbene potrebe v obsegu, ki je nujen za uresničevanje z ustavo in zakonom določenih pravic delovnih ljudi in občanov ter za doseganje drugih temeljnih ciljev družbenega razvoja, določenih z družbenimi plani družbenopolitičnih skupnosti.

Po določilih Ustavnega zakona se s 1. januarjem 1990 začasno, do uveljavitve z ustavo usklajene zakonske ureditve, prenese opravljanje nalog Izobraževalne skupnosti Slovenije na izvršni svet Slovenije, občinskih izobraževalnih skupnosti pa na izvršne svete skupščin občin. Skupna strokovna služba Izobraževalne skupnosti Slovenije preide do 1.1.1990 v sestavo republiškega upravnega organa, delovna skupnost skupnih strokovnih služb SIS družbenih dejavnosti občine Krško, v okviru katere so se izvajala tudi strokovna opravila za Občinsko izobraže-

valno skupnost Krško, pa v sestavo občinskega upravnega organa. S 1.1.1990 prevzamejo pristojni upravni organi kadre, sredstva za delo in financiranje teh delovnih skupnosti. V skladu s sprejetim Ustavnim zakonom bo skupščina Občinske izobraževalne skupnosti Krško do 1. januarja 1990 ustanovila organe za spremljanje uresničevanja politike in odločitev ter za dajanje mnenj in predlogov na področju vzgoje in izobraževanja skupščini občine Krško in njenemu izvršnemu svetu. V organe bodo imenovani stalni delegati, katerim se bodo podaljšali mandati do uveljavitve z Ustavo usklajene zakonske ureditve. Pripomniti velja, da se lahko ne glede na to določbo z zakonom ali odlokom določi, da ti organi opravljajo določene naloge izobraževalne skupnosti. Skupščina SR Slovenije je po sprejemu Ustavnega zakona sprejela tudi sklep, da izvršni svet SR Slovenije do 15. novembra 1989 predloži skupščini SR Slovenije poročilo o izvajanju Ustavnega zakona za izvedbo amandmajev k Ustavi SR Slovenije, v katerem naj zlasti oceni potek priprav na začasni prenos opravljanja posameznih nalog interesnih skupnosti ter njihovih delovnih skupnosti v ustrezne upravne organe.

V zaključku informacije velja pripomniti, da bo v naši občini pričela delati komisija za novo organiziranost osnovnih šol, imenovana na osnovi ugotovitev, priporočil in pobud po obravnavi poročila o izvajanju vzgojno-izobraževalnih programov v krški občini, ki so ga sprejeli zbori skupščine občine Krško in skupščina OIS Krško julija 1989. Na zborih skupščine je bila namreč sprejeta pobuda za drugačno samoupravno organiziranost osnovnih šol, ki naj hkrati zagotovi racionalnejše poslovanje in gospodarjenje z razpoložljivimi finančnimi sredstvi ter večjo učinkovitost strokovnega dela, razbremenitev šol upravno-pravnih zadev pa naj šolam zagotovi več možnosti za pedagoško delo. Pričakujemo, da bo nova sistemska zakonodaja na področju vzgoje in izobraževanja omogočila prav takšno organiziranost.

Strokovna delavka OIS Krško:
Vida Ban

Veseli otroški direndaj...

... je bil v Brežicah sončno soboto, 14. oktobra, zaključna prireditev letošnjega tedna otroka. Na svoj račun so prišli majhni in malo večji otroci, kotalkarji, rolkarji in kolesarji, pevci, risarji in plesalci. Za vse je bilo na voljo veliko drobnih nagrad (slikanic, priponk, svinčnikov in še česa), tudi za te, ki na našem posnetku tekmujejo, kdo bo prej zložil sliko znamenitega mačka Murija.

*Občinska zveza prijateljev mladine
Krško*
in

*koordinacijski odbor podpisnic
samoupravnega sporazuma za izvedbo
novoletnega praznovanja otrok*

Poziv

organizacijam združenega dela, obrtnikom in pri njih zaposlenim delavcem, družbenopolitičnim organizacijam, društvom in klubom v krajevnih skupnostih in občini Krško

Novembra in decembra vsako leto potekajo priprave na praznovanje novoletne jelke. V naši organizaciji smo si edini, da novoletno praznovanje pomeni za otroke posebno doživetje. Zato ga moramo odrasli približati otrokom in poskrbeti, da bodo vsi otroci ob novem letu deležni čim bolj enotne družbene skrbi. Zaradi stabilizacijskih prizadevanj otroci ne smejo biti prizadeti, zato je toliko bolj pomembno, da se pravočasno dogovorimo o programu in začnemo priprave. V Občinski zvezi prijateljev mladine Krško smo se dogovorili, da bomo organizirali otroško praznovanje novoletne jelke po ustaljenem načinu, toda le če bomo zbrali dovolj sredstev. Vsem nam je znano, da so se igrače izredno podražile, prav tako so se močno povečali ostali stroški, ki so neizogibno povezani z izvedbo programa. Vsem delovnim ljudem smo v začetku leta 1989 predlagali, da bi za praznovanje novoletne jelke 1989 zbirali po 10.000 din na zaposlenega v občini, za vse ostale oblike sodelovanja pa bi se dogovarjali posamezno. Žal moramo že sedaj ugotoviti, da zaradi nepričakovano povečane inflacije s temi sredstvi ne bomo mogli izpeljati načrtanega programa, zato prosimo in predlagamo nov znesek na zaposlenega, in sicer 50.000 din za vse tiste, ki sredstev še niso zagotovili. Za zagotovljena sredstva smo sproti nabavljali darila in tako preprečili razvrednotenje zbranega denarja.

Osnovne organizacije Zveze sindikatov še posebej prosimo, da vzpodbudijo razpravo o predlaganem znesku ter da sprejeto odločitev čim prej sporočijo na OZPM Krško, Cesta krških žrtev 59, telefon 31-794. Sredstva zbiramo na žiro računu OZPM Krško, številka 51600-678-65277.

Za zbrana sredstva za novoletno praznovanje sproti nabavljamo darila oziroma druge potrebne artikle za izvedbo programa. Predvidevamo, da bo treba novembra ponovno oceniti program in povišati višino sredstev na zaposlenega, če nam v tem času ne bo uspelo zbrati sredstev in nabaviti potrebnih artiklov. Prosimo, da naše ugotovitve ocenite ter da se čim prej odločite za nakazilo sredstev, oziroma da nam sporočite svojo odločitev. Svoje pripombe o praznovanju lahko

posredujete na obrazcu sklepa, ki smo vam ga že posredovali, upoštevali bomo vaše želje.

Poročilo o zbranih in porabljenih sredstvih bomo objavili v Našem glasu — skupnih delegatskih informacijah takoj po izvedbi programa.

Društva in organizacije ter vse delovne ljudi in občane prosimo, da se vključijo kot aktivni sodelavci pri izvedbi programov v krajevnih skupnostih in preko koordinacijskih odborov DPM uveljavijo svoje predloge in želje.

OZPM Krško in njen koordinacijski odbor izrekata vse priznanje društvom prijateljev mladine, vrtcem, osnovnim šolam ter vsem tistim posameznikom, ki so ob lanskoletnem praznovanju pomagali pričarati predpraznično vzdušje otrokom in starejšim ter pozivata, da se letos enako aktivno vključijo v priprave na praznovanje.

**Predsednik KO za izvedbo
novoletnega praznovanja otrok:**
Slavko Šribar
Krško, september 1989

DPM Senovo DPM Senovo DPM

Vsi, ki imate kaj ponuditi:

Pridite na senovski novoletni sejem!

Z željo, da bi otrokom in tudi odraslim pričarali kar se da dobro prednovoletno vzdušje, smo se odločili povabiti vas na naš sejem, kjer boste lahko prodajali izdelke iz svoje prodajne ponudbe. Število stojnic je omejeno, prednost boste imeli tisti, ki se boste prej oglasili pri predsednici DPM Senovo, tovarišici Olgi Košir, v osnovni šoli (telefon: 79-307)

DPM Senovo DPM Senovo DPM

(Foto: Črt Čargo)

»Minus 10%«

Preventivni tehnični pregledi za občane odslej brezplačni

Iz programa za zmanjšanje števila prometnih nezgod izhaja, da je bil sprejet kot zavestna družbena opredelitev, da se zmanjša število prometnih nezgod z mrtvimi in poškodovanimi udeleženci. Pri uresničevanju te opredelitve bi morali sodelovati vsi družbeni subjekti, ki lahko kakorkoli prispejajo k izboljšanju razmer.

Tehnična brezhibnost motornih vozil je eden izmed najpomembnejših dejavnikov varnosti v cestnem prometu, zato so se v Sloveniji avtu — TOZD Tehnični pregledi v Krškem odločili, da bodo odslej vsak torek in četrtek od 11.00 do 14.00 ure vse leto za vse občane opravljali brezplačne preventivne tehnične preglede.

To je priložnost, da vsakdo preveri tehnično brezhibnost svojega vozila ter s tem poveča svojo varnost in varnost vseh ostalih udeležencev v cestnem prometu.

Drago Bučar

Registracija mopedov da ali ne?

V republiških skupščinskih klopeh se bodo v kratkem pogovarjali o osnutku novega republiškega zakona o varnosti cestnega prometa, ki med drugim prinaša tudi bistveno novost z določilom, da bodo morali vsi lastniki svojih ponijev in drugih koles z motorjem le-te registrirati.

Kdor pozna problematiko teh udeležencev v cestnem prometu, lahko ugotovi, da sedaj ne gre zgolj za načelo, temveč pričakujemo boljše in kakovostnejšo cestnoprometno varnost vseh. Z uvedbo obvezne registracije bo potrebno z ustrezno zavarovalno skupnostjo skleniti tudi obvezno zavarovanje proti tretji osebi, to pa pomeni hkrati konec pregovarjanja in nagovarjanja staršev za povračilo škode, če je njihov štirinajstletnik povzročil prometno nezgodo z materilano škodo.

Z registracijo malih motornih konjičkov tudi pobegi miličnikom ne bodo več tako pogosti, saj se bo dalo takega voznika hitro izslediti po uradnih evidencah, ki jih bo imel občinski sekretariat za notranje zadeve. Kljub temu da bo to prineslo tem uslužbenecem bistveno povečan obseg dela, se tega ne bojijo, saj so tudi do sedaj svoje delo vestno in pravočasno opravljali. Odpravljena pa bo marsikatera nevšečnost na terenu. Sredstva,

ki jih morajo sedaj zavarovalnice izplačevati na račun neznanih storilcev, bodo dobila svoj pravi obraz — ime in priimek mladostnika. Mladostnik pa bo v prometu bolje zavarovan. Ne bo se več popolnoma zavedal svoje anonimnosti, identifikacija pa prinaša odgovornost. Voznik, ki mu je lahkomiselni objektnež poškodoval avto, se je v prvi jezi nemalokrat spustil v lov za njim. Divja jaga je bila pogosteje neuspešna kot uspešna, posledica takega divjanja pa je lahko tudi dodatna nesreča, v kateri jo

lahko brezglavo bežeči motorist (kot najmanj zaščiten) s preganjalcem za hrbtom kaj slabo odnese. Posledica padca je lahko nesreča s hudimi poškodbami ali celo s smrtnim izidom. Če obstaja možnost, da z vpisom vseh možnih dvokolesnih brenčičev, ki pa lepo sfrizirani lahko dosežejo tudi osupljivo nevarne hitrosti, preprečimo vsaj eno od tovrstnih nesreč na leto, bo celotna akcija vsekakor dosegla svoj namen.

Našim delegatom, ki bodo prisostvovali zasedanju republiške skupščine, bomo naložili, naj se zavzamejo za spremembo v tem smislu, da ta določila ostanejo tudi ob sprejemu samega zakona. Z zanesljivostjo trdimo, da bo prometna varnost teh udeležencev večja tudi zato, ker se bo vselej vedelo, čigav je moped in kdo je odgovoren za nepravilnosti, povzročene z njim, kajti sedaj se mladostniki brezbržno vozijo po cestah in velikokrat tudi z večjo hitrostjo, kot je to dovoljeno. Na kraju prekrška pa se ni vedelo, kdo je, saj je mopedist največkrat odpeljal dalje. Odgovornost po sprejetem zakonu, ki bo vseboval tudi te obveznosti, bo osebna in konkretna in tako je tudi prav.

Preskrbina prodajna akcija

Sobotno dopoldne 21. oktobra je bilo pred krškim nakupovalnim centrom živahno. Prodajalci so postavili pred stavbo stojnice z delikatesami, oblačili, kozmetiko, športno opremo, pohoštvo, skratka s tistim, kar menijo, da bi imeli novega pokazati kupcem. Svoje so primaknili gostinci, postregli so s sladicami hotelskih slaščičarjev, neogibnimi jedmi na žaru, delili so kostanj, novi podjetni pek iz Cerkeja Branko Musar je prinesel svoj bajno dišeči, okusni in hrustljavi kruh ter drobno pecivo, za nameček pa je ozračje dolgo časa v središču pozornosti, potem pa so pre-

vladali še drugi interesi in pa — seveda — dolžnosti. Vsekakor se je v sobotnem krškem nakupovalnem dopoldnevu zgodilo še nekaj poleg tega, da je sijalo sonce, in to tudi dobro dene, čeprav so denarnice večinoma kronično prazne. Pri Preskrbi sicer trdijo, da namen akcije (že druge letos) ni bil samo izkupiček, pač pa popestritev. Kljub temu menimo, da bi tudi s kakim priložnostnim ukrepom lahko prispevali k finančnemu učinku, ki bi tudi trgovce — ponudnike spodbudil k čim pogostejšemu organiziranju podobnih srečanj.

Cela rezina (tanka) tehta 1,5–2 kg

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI DOLENJA VAS

KRAJAN

Številka:

Datum:

Ob 10-letnici vrtca v Dolenji vasi

Malo je krajevnih skupnosti, kjer so s takšno zagnanostjo in sodelovanjem poskrbeli za predšolske otroke kot v KS Dolenja vas. 10 let je preteklo, odkar smo se s petnajstimi otroki vselili v del stavbe Tončka Cerjaka. Tonček, tovarišici in otroci so bili kot družina. Kmečko dvorišče z mehko travo, miza in klopa pod brajdo nam bodo ostali vedno v spominu. Danes je to preurejena, velika, svetla stavba, kjer otroci res doživljajo svoj svet, kjer se razlega smeh in jok in izraža njihova ustvarjalnost. Zato je prav, da se na kratko spomnimo prehojene poti v skrbi za predšolske otroke v tej krajevni skupnosti.

Leta 1977 je bila ustanovljena varstvena družina v hiši naše skrbne varuhinje Mimice Molan. Oktobra 1979 smo se vselili v hišo Tončka Cerjaka. Po njegovi smrti je bilo potrebno domačijo odkupiti in jo prilagoditi vedno večjim potrebam po vzgoji in varstvu za otroke od 1. leta starosti dalje.

Vnema, želja krajanov, ki so bili s svojim vrtcem zelo zadovoljni, se je pokazala in se še kaže vsepovsod: z odločitvijo o uvedbi samoprispevka, z delovnimi akcijami ob adaptaciji, urejanju igrišča in okolice, sodelovanjem z upravo vrtca, skupnostjo otroškega varstva...

Ni veliko ljudi, ki bi v zasebni hiši nudili gostoljubje četici 25-27 otrok, tako kot so to storili Goriškovi v času adaptacije, in to sko-

raj zastoj. Brez tega bi morali vrtec za ta čas zapreti.

In končno smo ob dnevu republike 1985 dobili naš novi vrtec v Dolenji vasi. Lep je in v njem se dobro dela. Vzgoja in varstvo je odgovorno strokovno delo, ki je v nenehnem iskanju po še boljšem. Tega se vzgojiteljice zavedajo, se izpopolnjujejo in študirajo na višji vzgojiteljski šoli. Zato otroci radi prihajajo v svoj vrtec, sodelovanje staršev in kra-

janov z vrtcem pa je lahko že ves čas za vzor drugim.

Začeli smo s petimi otroki v varstveni družini, nadaljevali s petnajstimi otroki v oddelku pred 10 leti, danes pa je v dveh oddelkih vrtca v Dolenji vasi 42-44 otrok, starih od 1 do 7 let.

Iz KS Dolenja vas je v organizirano varstvo vključenih približno 60 % predšolskih otrok. To pa je odstotek, ki ga ne dosegajo

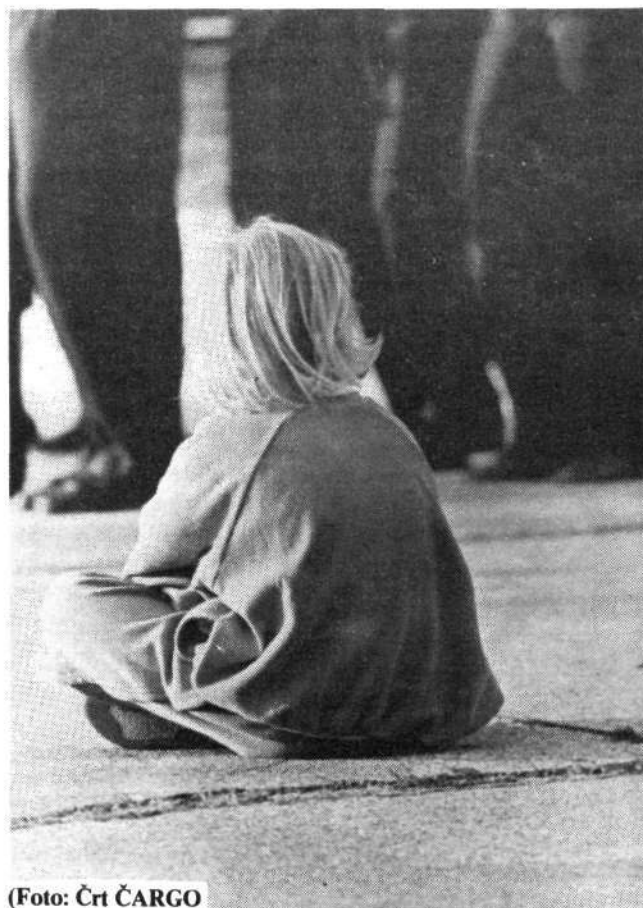
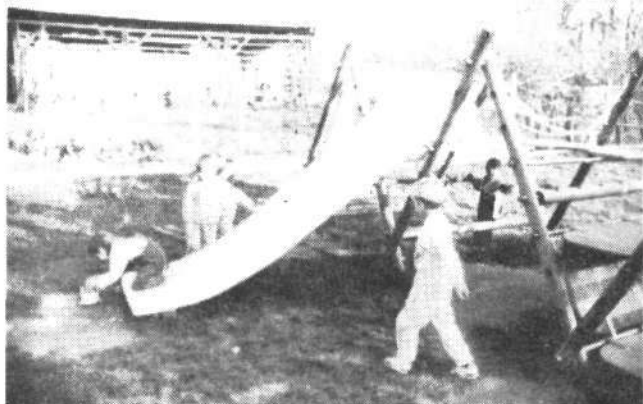
niti razvita industrijska mesta v Sloveniji, da o manjših krajih in pretežno kmečkih območjih niti ne govorimo.

Vrtec leži ob cesti, ki povezuje Krško in Brežice. Veliko staršev sosednje občine se vozi na delo v Krško in žele imeti otroke v tem vrtcu. Pri sprejemu imajo seveda prednost otroci iz KS Dolenja vas, toda občinska meja ni meja, in če je le mogoče, vključimo vse. Tako vrtec v Dolenji vasi povezuje otroke in starše iz različnih okolij ter s tem širi glas o svojem odgovornem delu in dobrem počutju otrok v bivši Cerjakovi domačiji. S tem pa opravičuje svoj obstoj in skrb vseh, ki so pri tem s širokim srcem sodelovali.

Ravnateljica VVZ Krško:
Polonca Urek

GLASILCO KRAJEVNE SKUPNOSTI DOLENJA VAS

KRAJAN

(Foto: Črt ČARGO)

Cesta Zdole-Čela

Posodobitev ceste Zdole-Čela-Dolenja vas je v zaključni fazi. Ta mesec se končujejo dela na odseku Lopate-čela (1300 m). Potrebno je še urediti odvod meteornih voda, bankine in postaviti prometne znake.

Odsek ceste Lopate-čela je bil zgrajen s sredstvi Občinske interesne skupnosti za ceste, samoprispevka v krajevni skupnosti in lastne udeležbe vaščanov zaselka Lopate. (Vida Ban)

»Dachauski procesi« v Brežicah

Zavod za kulturo Brežice in Društvo pravnikov Posavja sta ob brežiškem občinskem prazniku organizirala prireditev pod naslovom Dachauski procesi. Finančno so jo omogočili podjetje Videm iz Krškega, Gozdno gospodarstvo iz Brežic, Terme Čatež in Emona Posavje. Potekala je pod geslom: »Kdor se ne spominja preteklosti, je obsojen na to, da jo bo še enkrat doživel«.

Celotna prireditev je potekala v brežiškem prosvetnem domu. Razdelili so jo na tri dele: v predverju je razstavil svoje risbe iz taboriščnega življenja v Dachau Vlasto Kopač, igralci Mestnega gledališča iz Ljubljane so na oder postavili Petanove Dachauske procese, potem pa so se obiskovalci pogovarjali še za okroglo mizo o sistemu taborišča Dachau in življenju (zlasti Jugoslovanov) v njem, vrnitvi taboriščnikov v domovino in njihovi vključitvi v normalno življenje ter o organizaciji in izvedbi večine t.i. dachauskih procesov. V razgovoru so kot gostje sodelovali Martin Ivanič, Ivo Janžekovič, Franc Kebe, Vlasto Kopač, Žarko Petan in Stane Šinkovec, povezoval pa ga je Franc Pipan.

Risbo za plakat je izdelal Vlasto Kopač

Po predstavi se je v prostorno predavalnico brežiškega kulturnega doma nagnetlo očitno veliko več ljudi, kot so organizatorji pričakovali. Kaže, da so želeli vsi, ki so bili v dvorani, prisluhniti še razgovoru za okroglo mizo, pa, žal, za vse ni bilo prostora. Ob tem da so žrtve dachauskih procesov po ogledu Petanove enodejanke z enakim naslovom sogovornikom zlahka predočili pekel, skozi katerega so morali, se je skozi razgovor vleklo tudi nekaj načelnih vprašanj: dolžnost, da se popravi storjena škoda in krivica žrtvam in njihovim svojcem vsaj moralno, da se odkrije, kje so grobovi žrtev in se postavi spomenik; da se razkrijejo glavni krivci... Jasno je, da so dejanja

takratnih preganjalcev že zastarana, a ti so si zanesljivo sami najhujši sodniki (tako trdijo vsi tisti, ki z njimi prihajajo v stik) in življenje z zavestjo o lastni krivdi je zanje najhujša kazen. Razkrinkanje je potrebno zato, da bo služilo kot zgodovinski opomin vsem bodočim možnim storilcem podobnih dejanj. V zavest človeštva se mora vtisniti grožnja, da nič ne ostane skrito in da se vseh prič zgodovinskih umazanij nikoli ne da tako dokončno iztrebiti, da resnica slej ali prej ne bi prišla na dan.

Veliko je bilo povedanega o človeški in nečloveški plati ljudi, o tako imenovani politiki in tvorcih zgodovine, o distanciranju današnje Zveze komunistov z njeno socialdemokratsko usmeritvijo od boljševiške Komunistične partije in njenih grehov... V kratkem bo o tej problematiki izšel zbornik, v katerem bo objavljena dopisna dokumentacija. Udeleženci razgovora za okroglo mizo pa so sprejeli tudi naslednjo poslanico:

REPUBLIŠKI KONFERENCI SZDL LJUBLJANA

Društvo pravnikov Posavja je dne 20. 10. 1989 organiziralo okroglo mizo o dachauskih procesih. Okrogle mize se je udeležilo več kot 150 občanov Posavja, med njimi mnogi pravniki, aktivisti SZDL in kulturni delavci. Udeleženci te okrogle mize so sprejeli naslednje sporočilo:

1. Republiška konferenca SZDL naj da pobudo pravosodnim organom Slovenije, da naj preverijo zakonitost sodnih odločb vseh političnih procesov, ki so bili v Sloveniji v obdobju administrativnega socializma.

2. Republiška konferenca naj preko ZK SZDL s svojim političnim vplivom zagotovi, da bo zvezna skupščina novelirala zakon o kazenskem postopku in kazenski zakon SFRJ, da bosta sledila civilizacijskemu nivoju evropskega kazenskega prava.

3. Udeleženci okrogle mize podpiramo pobudo o postavitvi spomenika žrtvam dachauskih procesov in pobudo za popolno materialno in moralno rehabilitacijo teh žrtev in njihovih svojcev.

Za Društvo pravnikov Posavja:
Andrej Dokler, l. r.

V Brežicah, 20. 10. 1989

Prireditve ob 300-letnici Slave vojvodine Kranjske

Galerija »Božidar Jakac« je trisoletnici posvetila razstavo »Božidar Jakac — grafike 1921-1929«, ki so jo odprli 6. oktobra v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici.

Prav tako bo obletnici posvečena tudi razstava akademske slikarke Tatjane Vrbinc, ki si jo bo v Lamutovem salonu mogoče ogledati od 7. novembra naprej, in razstava Valvasorjevih knjig.

Valvasorjeva knjižnica vabi na ogled knjižne razstave »Življenje in delo J. V. Valvasorja«. Odprta bo od 16. oktobra do 17. novembra vsak delavnik od 9. do 13. ure (razen ob sobotah).

ZSMS Krško sodeluje z ZSMS Litija pri organizaciji kviza o življenju in delu J. V. Valvasorja. Iz krškega bosta na tekmovanju (17. novembra v Litiji) sodelovali dve ekipi: ena iz OŠ »Jurij Dalmatin« in ena iz Šolskega centra Krško.

Občinska kulturna skupnost in Zveza kulturnih organizacij Krško bosta za 17. november pripravila Valvasorjev večer v DKD Edvarda Kardelja. Delavski dom pa bo obletnico počastil z dvema gledališkima predstavama. S slovensko noviteto »Vida vidim« Zdenka Kodriča bo 25. novembra ob 18. uri gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja, 15. decembra pa se bo s Cervantesovimi »Medigrami« predstavilo Slovensko narodno gledališče iz Maribora.